Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0159

Darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimas ir vykdymas atsižvelgiant į 2025 m. aukšto lygio politinį forumą

2025 m. liepos 9 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ir vykdymo atsižvelgiant į 2025 m. aukšto lygio politinį forumą (2025/2014(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 5 dalį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 208 straipsnio 1 dalį,

– atsižvelgdamas į 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/591 dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2030 m.[1],

– atsižvelgdamas į 2017 m. birželio 30 d. Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų, Europos Parlamento ir Komisijos bendrą pareiškimą dėl naujojo Europos konsensuso dėl vystymosi „Mūsų pasaulis, mūsų orumas, mūsų ateitis“[2],

– atsižvelgdamas į savo 2015 m. rugsėjo 8 d. rezoliuciją dėl Europos piliečių iniciatyvos „Right2Water“[3] tolesnių veiksmų ir savo 2022 m. spalio 5 d. rezoliuciją „Aprūpinimas vandeniu kaip žmogaus teisė. Išorės santykių aspektas“[4],

– atsižvelgdamas į savo 2019 m. lapkričio 28 d. rezoliuciją dėl kritinės klimato ir aplinkos padėties[5],

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“[6],

---

1 OL L 114, 2022 4 12, p. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.
2 OL C 210, 2017 6 30, p. 1.
3 OL C 316, 2017 9 22, p. 99.
4 OL C 132, 2023 4 14, p. 54.
5 OL C 232, 2021 6 16, p. 28.
6 OL C 67, 2022 2 8, p. 25.

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. liepos 6 d. rezoliuciją dėl ES socialinės ekonomikos veiksmų plano[1],

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 27 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją „Socialinės ir solidarumo ekonomikos skatinimas siekiant darnaus vystymosi“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 14 d. 112-ojoje Tarptautinėje darbo konferencijoje priimtą Tarptautinės darbo organizacijos rezoliuciją dėl deramo darbo ir priežiūros ekonomikos,

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. liepos 6 d. rezoliuciją dėl aprūpinimo maistu problemos sprendimo besivystančiose šalyse[2],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. lapkričio 24 d. rezoliuciją dėl būsimos Europos vystymosi finansinės struktūros[3],

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl politikos suderinamumo vystymosi labui[4],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. birželio 23 d. rezoliuciją dėl darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinimo ir vykdymo[5],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. gruodžio 19 d. rekomendaciją Tarybai dėl ES prioritetų 69-ojoje Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijos sesijoje[6],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 11 d. rezoliuciją dėl teisės į abortą įtraukimo į ES pagrindinių teisių chartiją[7],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 24 d. rezoliuciją dėl lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių padėties Europos Sąjungoje, kiek tai susiję su moterų sveikata[8],

– atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 18 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „JT darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimas. Visapusiškas požiūris“ (angl. Delivering on the UN’s Sustainable Development Goals – A comprehensive approach) (SWD(2020)0400),

– atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio 3 d. Komisijos tarnybų darbinį

---

1 OL C 47, 2023 2 7, p. 171.
2 OL C 47, 2023 2 7, p. 149.
3 OL C 167, 2023 5 11, p. 57.
4 OL C, C/2023/398, 2023 11 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/398/oj.
5 OL C, C/2024/493, 2024 1 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj.
6 OL C, C/2025/1971, 2025 4 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1971/oj.
7 OL C, C/2025/1279, 2025 3 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.
8 OL C 81, 2022 2 18, p. 43.

dokumentą „Geresnio reglamentavimo gairės“ (SWD(2021)0305) ir į 2023 m. liepos mėn. geresnio reglamentavimo priemonių rinkinį,

– atsižvelgdamas į DVT integravimą į geresnio reglamentavimo sistemą, įskaitant 2021 m. balandžio 29 d. Komisijos komunikatą „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“ (COM(2021)0219),

– atsižvelgdamas į 2015 m. gegužės 26 d. Tarybos išvadas dėl skurdo panaikinimo ir darnaus vystymosi po 2015 m.,

– atsižvelgdamas į 2019 m. spalio 24 d. Tarybos išvadas dėl gerbūvio ekonomikos[1] ir 2024 m. birželio 24 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų Jungtinėse Tautose, kurių bus laikomasi Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 79-ojoje sesijoje (2024 m. rugsėjo mėn. – 2025 m. rugsėjo mėn.),

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 22 d. Tarybos išvadas „Visapusiškas požiūris siekiant sparčiau įgyvendinti JT darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. Tobulinamasis atkūrimas po COVID-19 krizės“,

– atsižvelgdamas į 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendaciją dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi,

– atsižvelgdamas į 2022 m. birželio 21 d. Tarybos išvadas dėl švietimo siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo transformatyvaus vaidmens kaip esminės priemonės darnaus vystymosi tikslams (DVT) pasiekti,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 24 d. Tarybos išvadas dėl ES paramos vystymuisi tikslų,

– atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),

– atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 11 d. Komisijos komunikatą „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“ (COM(2020)0098),

– atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikatą „Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“ (COM(2021)0400) ir jo priedus,

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 3 d. Europos aplinkos agentūros ir Komisijos Jungtinio tyrimų centro ataskaitą „2025 m. nulinės taršos stebėsena ir perspektyvos“,

– atsižvelgdamas į 2022 m. vasario 23 d. Komisijos komunikatą dėl

---

[1] OL C 400, 2019 11 26, p. 9.

deramo darbo visame pasaulyje siekiant visuotinės teisingos pertvarkos ir tvaraus ekonomikos atsigavimo (COM(2022)0066),

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 12 d. Komisijos komunikatą „Su klimatu susijusios rizikos valdymas. Saugoti žmones ir gerovę“ (COM(2024)0091),

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatą „Švarios pramonės kursas. Bendros konkurencingumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės“ (COM(2025)0085),

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 7 d. Komisijos komunikatą „Moterų teisių veiksmų gairės“ (COM(2025)0097),

– atsižvelgdamas į Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen įgaliojamuosius raštus 26 Europos Komisijos nariams,

– atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 4 d. Europos aplinkos agentūros ataskaitą „Europos aplinka: 2020 m. padėtis ir perspektyva. Žinios, būtinos siekiant tvarios Europos“ (angl. „The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe“),

– atsižvelgdamas į ES visuotinės sveikatos strategiją,

– atsižvelgdamas į trečiąjį ES lyčių lygybės veiksmų planą (III LLVP),

– atsižvelgdamas į 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją,

– atsižvelgdamas į Europos priežiūros strategiją,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 19 d. Jungtinėms Tautoms pristatytą pirmąją savanorišką ES DVT įgyvendinimo peržiūrą,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 18 d. paskelbtą Eurostato 2021 m. stebėsenos ataskaitą dėl pažangos siekiant DVT ES kontekste,

– atsižvelgdamas į 2018 m. rugsėjo 19 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę „Tinkamesni DVT įvertinimo rodikliai. Pilietinės visuomenės indėlis“, 2019 m. spalio 30 d. nuomonę „Nė vieno nepalikti nuošalyje įgyvendinant Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.“ ir 2021 m. gruodžio 8 d. nuomonę „Perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo strategija“,

– atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 25 d. Niujorke vykusiame JT aukščiausiojo lygio susitikime darnaus vystymosi klausimais priimtą Jungtinių Tautų rezoliuciją Nr. 70/1 „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ (Darbotvarkė iki 2030 m.), kurioje nustatyti DVT,

– atsižvelgdamas į 1979 m. jaunimui skirtą Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,

– atsižvelgdamas į JT biologinės įvairovės konvenciją (CBD) ir į Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją, dėl kurios susitarta 15-ajame Biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijos susitikime,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją (JT NTK) ir 2021–2030 m. ES neįgaliųjų teisių strategiją,

– atsižvelgdamas į 2015 m. kovo 18 d. JT valstybių narių trečiojoje JT pasaulinėje konferencijoje dėl nelaimių rizikos mažinimo priimtą Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą (2015–2030 m.),

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimą, priimtą 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje per 21-ąją UNFCCC šalių konferenciją (COP 21),

– atsižvelgdama į Jungtinių Tautų paskelbtą Okeanologijos mokslo darnaus vystymosi labui dešimtmetį (2021–2030 m.),

– atsižvelgdamas į Buenos Airių įsipareigojimą, kuriame nubrėžtas tolesnis kelias į priežiūros visuomenę, priimtą 2022 m. lapkričio 7–11 d. Buenos Airėse vykusioje 15-ojoje Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono moterų konferencijoje, kurią organizavo Jungtinių Tautų Lotynų Amerikos ir Karibų baseino ekonomikos komisija, Jungtinių Tautų lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo padalinio (JT Moterys) regioninis biuras Amerikai ir Karibų jūros regionui ir Argentinos vyriausybė,

– atsižvelgdamas į 2024 m. bendrą ataskaitą „Ar jau pasiekėme šį tikslą? JT atliktų 5-ojo DVT vertinimų sintezė“ (angl. „Are we getting there? A synthesis of the UN evaluations of SDG 5“), kurį paskelbė JT Moterys, JT vystymosi programa, JT gyventojų fondas, JT vaikų fondas ir Pasaulio maisto programa,

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 4 d. susitarimą pagal Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų jūrų biologinės įvairovės (BBNJ) išsaugojimo ir tausaus naudojimo (Jungtinių Tautų atvirųjų jūrų sutartį),

– atsižvelgdamas į Deklaraciją dėl smurto prieš moteris panaikinimo,

– atsižvelgdamas į Europos lyčių lygybės instituto Lyčių lygybės 2024 m. indeksą,

– atsižvelgdamas į Pekino veiksmų platformą ir į jos peržiūros konferencijų rezultatus,

– atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 8 d. priimtą JT žmogaus teisių tarybos rezoliuciją Nr. 48/13 ir 2022 m. liepos 28 d. priimtą JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 76/300 dėl žmogaus teisės į švarią, sveiką ir tvarią aplinką ir į 2024 m. balandžio 18 d. priimtą Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliuciją 2545 (2024)

dėl žmogaus teisės į saugią, švarią, sveiką ir tvarią aplinką integravimo į Reikjaviko procesą,

– atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 2 d. priimtą Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos rezoliuciją „5/10 Tvaraus, atsparaus ir integracinio atsigavimo po COVID-19 aplinkos aspektas“,

– atsižvelgdamas į 2019 m. JT pasaulinę darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ataskaitą „Ateitis dabar. Mokslas siekiant darnaus vystymosi“,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus pranešimą „Mūsų bendra darbotvarkė“, pristatytą JT Generalinei Asamblėjai, ir į 2021 m. lapkričio 15 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje 76/6 JT generaliniam sekretoriui suteiktus įgaliojimus imtis tolesnių veiksmų, susijusių su jo pranešimu,

– atsižvelgdamas į 2021 m. JT darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ataskaitą „Veiksmų dešimtmetis siekiant darnaus vystymosi tikslų“ (angl. The Decade of Action for the Sustainable Development Goals) ir 2022 m. JT darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ataskaitą „Nuo krizės prie darnaus vystymosi. Darnaus vystymosi tikslai – veiksmų planas iki 2030 m. ir vėliau“ (angl. From Crisis to Sustainable Development: the SDGs as Roadmap to 2030 and Beyond),

– atsižvelgdamas į 2024 m. JT darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2018 m. Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC) specialiąją ataskaitą dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, specialiąją ataskaitą dėl klimato kaitos ir žemės, specialiąją ataskaitą dėl vandenynų ir kriosferos keičiantis klimatui ir 6-ąją vertinimo ataskaitą (AR6),

– atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 25 d. Tarpvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos (IPBES) parengtą visuotinio biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų vertinimo ataskaitą ir jos naujausias „Nexus“ įvertinimo ir „Transformacinių pokyčių įvertinimo“ ataskaitas,

– atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 18 d. Jungtinių Tautų aplinkos programos (UNEP) ataskaitą „Susitaikymas su gamta. Mokslinis planas, kaip spręsti ekstremalias klimato, biologinės įvairovės ir taršos problemas“ (angl. „Making Peace with Nature: a scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies“),

– atsižvelgdamas į JT Ekonomikos ir socialinių reikalų departamento 2022 m. sausio mėn. leidinį „DVT geroji patirtis. Laimėjimų ir patirties pavyzdžių, susijusių su DVT įgyvendinimu, rinkinys“ (angl. SDG Good Practices: A compilation of success stories and lessons in SDG implementation), antrasis leidinys,

– atsižvelgdamas į 2022 m. lapkričio 10 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ataskaitą „2023 m. pasaulinė darnaus vystymosi finansavimo perspektyva. Nėra tvarumo be teisingumo“,

– atsižvelgdamas į 2023/24 žmogaus socialinės raidos ataskaitą „Išeitis iš aklavietės: permąstyti bendradarbiavimą poliarizuotame pasaulyje“ (angl. „Breaking the Gridlock: Reimagining cooperation in a polarized world“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio mėn. JT tarpžinybinės darbo grupės dėl vystymosi finansavimo ataskaitą „Darnaus vystymosi finansavimo 2024 m. balandžio mėn. ataskaita: vystymuisi skirtas finansavimas yra kryžkelėje“ (angl. Financing for Sustainable Development Report 2024: Financing for Development at a Crossroads),

– atsižvelgdamas į 2023 m. vasario mėn. JT generalinio sekretoriaus DVT iniciatyvą Darbotvarkei iki 2030 m. įgyvendinti,

– atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 23 d. Bridžtauno iniciatyvą,

– atsižvelgdamas į Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) iniciatyvą „Viena sveikata“ ir į PSO, JT maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO), Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos ir JT aplinkos programos (UNEP) Bendros sveikatos koncepcija grindžiamą bendrą veiksmų planą (2022–2026 m.),

– atsižvelgdamas į PSO pažangos ataskaitą dėl pasaulinio sveiko gyvenimo ir gerovės visiems veiksmų plano,

– atsižvelgdamas į iniciatyvą „Spotlight“, kuria siekiama panaikinti smurtą prieš moteris ir mergaites,

– atsižvelgdamas į FAO neprivalomas gaires dėl tausios smulkiosios žvejybos užtikrinimo atsižvelgiant į aprūpinimo maistu saugumo ir skurdo panaikinimo tikslus,

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio mėn. Paryžiaus aukščiausiojo lygio susitikimą dėl Naujojo pasaulinio finansinio pakto,

– atsižvelgdamas į 2023 m. DVT aukščiausiojo lygio susitikimą, kuris buvo sušauktas 2023 m. rugsėjo mėn., Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos aukšto lygio savaitės metu,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 22–23 d. Niujorke įvykusį aukščiausiojo lygio susitikimą dėl ateities, jo išvadas, Ateities paktą, kuriame įsipareigota imtis 56 darnaus vystymosi spartinimo ir finansavimo veiksmų, ir jo du priedus – Pasaulinį skaitmeninį susitarimą ir Deklaraciją dėl ateities kartų,

– atsižvelgdamas į 4-ąją tarptautinę vystymosi finansavimo

konferenciją įvykusią 2025 m. birželio 30 d.–liepos 3 d. Sevilijoje (Ispanija),

– atsižvelgdamas į 2025 m. sausio mėn. Darnaus vystymosi sprendimų tinklo ataskaitą „2025 m. Europos darnaus vystymosi ataskaita: Darnaus vystymosi tikslų prioritetai naujajai ES vadovybei“ (angl. Europe Sustainable Development Report 2025: SDG Priorities for the New EU Leadership),

– atsižvelgdamas į DVT spartinimo veiksmų internetinę duomenų bazę,

– atsižvelgdamas į esamas nacionalines ir regionines iniciatyvas, kuriomis skatinama siekti darnaus vystymosi tikslų,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto ir Aplinkos, klimato ir maisto saugos komiteto bendrus svarstymus pagal Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto ir Aplinkos, klimato ir maisto saugos komiteto pranešimą (A10-0125/2025),

A. kadangi Darbotvarkė iki 2030 m. ir 17 integruotų DVT, įskaitant 169 uždavinius ir 247 rodiklius, yra vienintelė pasauliniu mastu bendra ir politiškai suderinta sistema, skirta įrodymais pagrįstai politikai, kuria siekiama spręsti bendrus iššūkius, ir subalansuotai bei integruotai pasiekti darnų vystymąsi trimis aspektais – ekonominiu, socialiniu ir aplinkos;

B. kadangi JT valstybės narės įsipareigojo iki 2030 m. pasiekti DVT; kadangi tik 17 proc. DVT tikslų įgyvendinami pagal planą, beveik pusės jų pažanga yra minimali arba nedidelė, o trečdalio pažanga sustojo arba net smuko, palyginti su 2015 m. baziniu lygiu; kadangi svarbūs žingsniai, kurių jau imtasi svarbiausiose srityse, rodo, kad reikia imtis skubių veiksmų šiai susirūpinimą keliančiai tendencijai pakeisti, ir tai turėtų būti paskata visapusiškai įgyvendinti DVT;

C. kadangi įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m. parodoma, kad ekonominė plėtra yra neatsiejama nuo socialinio teisingumo, gero valdymo ir pagarbos žmogaus teisėms; kadangi COVID-19 pandemijos padariniai, nauja geopolitinė aplinka, stiprėjantys konfliktai, geopolitinė įtampa, planetos išgalių ribų peržengimas, didėjanti priklausomybė nuo žaliavų ir svarbiausiųjų naudingųjų iškasenų, neigiamas klimato kaitos ir biologinės įvairovės nykimo poveikis ir įvairios krizės įvairiose srityse daro didelį poveikį pažangai siekiant DVT;

D. kadangi apskaičiuota, kad iki 2030 m. skurdžiausiose pasaulio šalyse itin skurdžiai gyvenančių žmonių skaičius pasieks 175 mln., įskaitant

89 mln. moterų ir mergaičių[1]; kadangi asmenys su negalia dažniau patiria skurdą dėl sumažėjusių užimtumo ir švietimo galimybių, mažesnio darbo užmokesčio ir didesnių pragyvenimo išlaidų; kadangi siekiant reaguoti į skurdą reikia skubiai imtis tolesnių kolektyvinių veiksmų;

E. kadangi visuotiniai ir nedalomi DVT taikomi visiems subjektams, įskaitant pilietinę visuomenę ir socialinius partnerius, taip pat viešajam ir privačiajam sektoriui; kadangi šie subjektai turėtų būti sistemingai įtraukiami į politikos, susijusios su DVT, rengimą ir įgyvendinimą; kadangi privačiojo sektoriaus įsipareigojimas siekti DVT suteikia galimybę didinti vystymosi veiksmų mastą ir jų tvarumą kuriant darbo vietas, skatinant ekonomikos augimą ir naikinant skurdą;

F. kadangi ES pabrėžė savo nedviprasmišką įsipareigojimą įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. ir jos DVT; kadangi pažanga siekiant DVT Europos šalyse yra nevienoda ir per pastarąjį dešimtmetį daugelyje darnaus vystymosi aspektų nebuvo pasiekta didelės pažangos, o didėjantis skurdo lygis ir didėjanti nelygybė tarp šalių ir jų viduje kelia grėsmę darniam vystymuisi; kadangi naujausioje 8-osios aplinkosaugos veiksmų programa pažangos stebėsenos ataskaitoje nurodoma, kad pagal daugumą rodiklių ES sunkiai sekasi siekti užsibrėžtų tikslų[2]; kadangi Komisija pripažino, kad ES lygmeniu reikia didesnės pažangos įgyvendinant daugelį DVT ir kad kaip niekada svarbu paspartinti DVT įgyvendinimą, visų pirma daug dėmesio skiriant pažeidžiamiems žmonėms;

G. kadangi Komisija dar neparengė visa apimančios strategijos, kaip įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. ES lygmeniu, ir DVT finansavimo plano; kadangi Komisija įsipareigojo laikytis veiksmų visais valdžios lygmenimis principo įgyvendinant DVT ir jos darbo programa turėtų skatinti įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m.; kadangi ES turėtų rodyti gerą pavyzdį, kaip užtikrinti gerovę dabartinei ir būsimoms kartoms visame pasaulyje;

H. kadangi 2025 m. aukšto lygio politinis forumas bus sušauktas 2025 m. liepos 14–23 d., globojant Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybai; kadangi 2025 m. aukšto lygio politiniame forume bus diskutuojama, kaip skatinti Darbotvarkei iki 2030 m. ir jos DVT skirtus tvarius, įtraukius, mokslu ir įrodymais pagrįstus sprendimus nė vieno nepaliekant nuošalyje; kadangi bus atliktos nuodugnios 3-iojo DVT (užtikrinti sveiką gyvenseną ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę), 5-ojo DVT (užtikrinti lyčių lygybę ir įgalinti visas moteris ir mergaites), 8-ojo DVT (skatinti tvarų, įtraukų ir tvarų ekonomikos augimą, visišką ir našų užimtumą ir deramą darbą visiems), 14-ojo

---

1 https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2023/02/SDG-Stimulus-to-Deliver-Agenda-2030.pdf.

2 https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/monitoring-progress-towards-8th-eap-objectives.

DVT (išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius) apžvalgos; taip pat 17-ojo DVT (atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę);

I. kadangi sveikata yra būtinas žmonių gerovės pagrindas; kadangi sveikata yra visapusiškos fizinės, psichinės ir socialinės gerovės būsena, o ne tik ligos ar negalios nebuvimas[1]; kadangi vien COVID-19 pandemija panaikino dešimtmetį pažangos, susijusios su pasauliniu tikėtinos gyvenimo trukmės lygiu[2]; kadangi neužkrečiamosios ligos, įskaitant širdies ir kraujagyslių ligas, vėžį, diabetą ir lėtines kvėpavimo takų ligas, yra pagrindinė mirties priežastis pasaulyje; kadangi kelių eismo saugumas taip pat kelia susirūpinimą;

J. kadangi oro tarša yra pagrindinis neužkrečiamųjų ligų veiksnys ir dėl jos visame pasaulyje miršta beveik 7 mln. žmonių, o daugiau nei devyni iš dešimties mirties atvejų įvyksta mažesnes ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse; kadangi, nepaisant padarytos pažangos, ES lygmeniu oro tarša tebėra didžiausia aplinkos grėsmė sveikatai ir kasmet sukelia šimtus tūkstančių ankstyvų mirčių;

K. kadangi lyčių lygybė yra esminė teisingo, įtraukaus ir darnaus vystymosi sąlyga; kadangi, nepaisant tam tikros pažangos, vis dar išlieka didelė nelygybė; kadangi siekiant propaguoti 5-ąjį DVT būtina stiprinti moterų teises, suteikti daugiau galių moterims ir mergaitėms, kovoti su šališkomis socialinėmis normomis, šalinti žalingą praktiką ir kovoti su diskriminacija;

L. kadangi mažėja darbo teisių apsauga ir didėja pajamų nelygybė; kadangi 2024 m. darbo vietų trūkumas pasaulyje pasiekė 402 mln., o nuo itin didelio dirbančiųjų skurdo pasaulyje kenčia 240 mln. darbuotojų[3]; kadangi moterų ir jaunimo nedarbo lygis yra aukštesnis; kadangi daugiau nei vienas iš penkių jaunuolių nesimoko, nedirba ir nedalyvauja mokymuose[4];

M. kadangi vandenynai užima daugiau kaip 70 proc. mūsų planetos paviršiaus ir yra didžiausia jos ekosistema; kadangi vandenynai atlieka itin svarbų vaidmenį kaip klimato reguliatoriai, sudaro sąlygas ekonominei veiklai ir suteikia pragyvenimo šaltinį daugiau nei 3 mlrd. žmonių; kadangi vandenynas yra didžiausias pasaulio sąjungininkas kovojant su klimato kaita, nes jame pagaminama 50 proc. pasaulio deguonies, jis sugeria 25 proc. viso išmetamo anglies dioksido kiekio ir surenka 90 proc. dėl jo susidarančio šilumos pertekliaus, tačiau jo absorbcijos pajėgumas mažėja; kadangi

---

1 https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/constitution-en.pdf?ua=1.
2 https://www.who.int/news/item/24-05-2024-covid-19-eliminated-a-decade-of-progress-in-global-level-of-life-expectancy.
3 https://www.ilo.org/sites/default/files/2025-01/WESO25_Trends_Report_EN.pdf.
4 https://www.ilo.org/resource/news/number-youth-not-employment-education-or-training-neet-cause-concern.

40 proc. vandenynų labai kenčia nuo taršos, eikvojančios žvejybos, pakrančių buveinių nykimo ir kitos žmogaus veiklos; kadangi Jungtinių Tautų generalinis sekretorius per 2022 m. JT konferenciją vandenynų klausimais paskelbė „vandenynų ekstremaliąją padėtį“; kadangi įtraukus vandenynų valdymas, be kita ko, turėtų būti grindžiamas žmogaus teisėmis ir socialiai teisingas ir juo turėtų būti didinama lyčių lygybė;

N. kadangi šiuo metu per metus trūksta 4 trln. JAV dolerių investicijų, kad būtų galima pasiekti DVT; kadangi tiesioginių užsienio investicijų srautai į besivystančias šalis sumažėjo, o piniginių perlaidų ir oficialios paramos vystymuisi (OPV) prieaugis buvo nedidelis[1];

O. kadangi nepakankamas finansavimas yra pagrindinė kliūtis siekiant rezultatų lyčių lygybės srityje; kadangi lyčių lygybė labai svarbi siekiant įgyvendinti pažadus tvarumo, gerovės, socialinio teisingumo, taikos ir žmonijos pažangos srityse; kadangi reikšmingi ir ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai ir sustiprinti biudžeto sudarymo procesai yra esminiai veiksniai, padedantys įgyvendinti teisės aktus, politiką ir į lyčių lygybę orientuotas paslaugas, kad lyčių lygybė būtų skatinama įgyvendinant visus 5-ojo DVT tikslinius rodiklius[2];

P. kadangi po dešimtmetį trukusio spartaus skolų kaupimosi mažas, vidutines ir dideles pajamas gaunančių šalių skolos lygis tebėra kaip niekad aukštas, o tai riboja jų gebėjimą investuoti į DVT įgyvendinimą ir veiksmingą klimato problemų sprendimą; kadangi maždaug 60 proc. mažas pajamas gaunančių šalių gresia didelis pavojus, kad jos įsiskolins arba jau yra labai įsiskolinusios[3]; kadangi esamą fiskalinę erdvę labai įsiskolinusiose besivystančiose šalyse dar labiau mažina išorės sukrėtimai, pvz., gaivalinės nelaimės, įvairūs skolos valdymo aspektai, didesnės skolinimosi išlaidos ir palankių tarptautinių sąlygų vidaus išteklių sutelkimui nebuvimas;

Q. kadangi dėl neteisėtų finansinių srautų, mokesčių bazės erozijos, pelno perkėlimo ir korupcijos visame pasaulyje sumažėjo pajamos ir tai yra dar viena svarbi kliūtis darniam vystymuisi; kadangi šiems iššūkiams įveikti reikalingas tolesnis tarptautinis bendradarbiavimas mokesčių srityje ir taisyklės;

R. kadangi ES ir jos valstybės narės yra didžiausios paramos besivystančioms šalims teikėjos, teikiančios apie 42 proc. visos OPV; kadangi ES užsibrėžė tikslą kolektyviai teikti OPV, lygią 0,7 proc. jos bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP); kadangi 2023 m. bendra ES OPV sudarė 0,57 proc. BNP ir tik keturios valstybės narės pasiekė sutartą tikslą, o kelios kitos anksčiau sumažino savo OPV lėšas; kadangi, norint pasiekti sutartą tikslą, ES OPV biudžetas kitoje daugiametėje finansinėje programoje turėtų sudaryti mažiausiai 200

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/Goal-17/.
2 https://equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2024/09/EM2030_2024_SDG_Gender_Index_EN_digital.pdf.
3 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/Goal-17/.

mlrd. EUR; kadangi strategija „Global Gateway“ yra strateginė priemonė ir gali padėti siekti įvairių tarpusavyje susijusių DVT, visų pirma pasitelkiant tarptautines partnerystes ir investicijas transporto, energetikos, skaitmeninės infrastruktūros, sveikatos ir švietimo srityse;

S. kadangi ES politinis įsipareigojimas dėl politikos suderinamumo vystymosi labui buvo dar kartą patvirtintas 2017 m. naujajame Europos konsensuse dėl vystymosi, kuriame politikos suderinamumas vystymosi labui buvo įvardytas kaip esminis [ES] strategijos, kuria siekiama DVT, elementas ir svarbus indėlis siekiant platesnio politikos suderinamumo darnaus vystymosi labui tikslo; kadangi PTVT yra požiūris, pagal kurį visais vidaus ir tarptautinės politikos formavimo etapais integruojami darnaus vystymosi ekonominiai, socialiniai ir aplinkos aspektai;

T. kadangi naujoji JAV administracija priėmė keletą itin susirūpinimą keliančių ir žalingų sprendimų tarptautinio vystymosi ir humanitarinės pagalbos srityje, iš kurių svarbiausias yra 83 proc. finansavimo sustabdymas JAV tarptautinio vystymosi agentūros (USAID) programoms; kadangi apskaičiuota, kad užsienio pagalbos sutartims daromas poveikis 54 mlrd. JAV dolerių; kadangi kelioms valstybėms narėms sustabdžius USAID finansavimą ir sumažinus pasaulinę pagalbą bus padarytas ilgalaikis poveikis pasaulio vystymosi darbotvarkei ir DVT įgyvendinimui;

Dabartinė padėtis

1. dar kartą patvirtina savo tvirtą ir tvirtą įsipareigojimą užtikrinti visapusišką ir greitą visų DVT, jų tikslų ir visos Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimą ir įgyvendinimą, ypač atsižvelgiant į blogėjančią geopolitinę, socialinę, ekonominę ir aplinkos padėtį; dar kartą patvirtina savo tvirtą įsipareigojimą įgyvendinti Ateities paktą, kuris yra labai svarbus žingsnis siekiant atgaivinti JT ir pasiekti DVT;

2. apgailestauja, kad pasaulio bendruomenė labai atsilieka įgyvendindama Darbotvarkę iki 2030 m. ir siekdama DVT tikslų; pripažįsta 17 DVT tarpusavio sąsajas ir priklausomybę ir pripažįsta, kad norint įgyvendinti darbotvarkę iki 2030 m. ir vėliau reikės imtis plataus masto ir spartesnių veiksmų įgyvendinant visus DVT; pabrėžia, kad siaubingas COVID-19 pandemijos poveikis, stiprėjantys konfliktai, geopolitinė įtampa, socialinės, sveikatos ir humanitarinės ekstremaliosios situacijos ir spartėjantis neigiamas klimato kaitos poveikis yra didelės kliūtys siekiant DVT tikslų ir kad reikia daugiau visų subjektų pastangų, kad būtų patenkinti realūs poreikiai;

3. pripažįsta, kad vėlavimą pasiekti DVT dar labiau apsunkina didelis pažangos atotrūkis tarp įvairių šalių grupių, ypač skurdžiausiose ir pažeidžiamiausiose šalyse ir regionuose; pabrėžia, kad dabartinę nevienodą pažangą dar labiau apsunkina tai, kad sustabdytas USID finansavimas ir ES valstybės narės ir kitos EBPO šalys sumažino bendrus pagalbos biudžetus; pabrėžia, kad reikia ir toliau daug

dėmesio skirti vystomajam bendradarbiavimui, kad pasaulis galėtų pasiekti DVT;

4. pabrėžia, kad atitinkama politika, kuria siekiama DVT mažas ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse, iš esmės sumažinama dėl didelio skolos lygio ir didelės skolos tvarkymo naštos; taip pat atkreipia dėmesį į pasaulinės finansų struktūros ribotumą ir nepakankamą tarptautinę paramą; pabrėžia, kad šioms šalims skubiai reikia daugiau finansinių išteklių ir fiskalinio manevravimo galimybių, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos daug didesnėms investicijoms į DVT; pabrėžia, kad reikia pasaulinio bendradarbiavimo siekiant reformuoti pasaulinę finansų struktūrą, ypač atsižvelgiant į 4-ąją tarptautinę vystymosi finansavimo konferenciją, vykusią 2025 m. birželio 30 d.–liepos 3 d. Sevilijoje;

5. pabrėžia, kad reikia skubiai bendradarbiauti tarptautiniu mastu ir imtis ryžtingų pokyčius skatinančių veiksmų, kad mūsų visuomenė ir ekonomika tvirtai siektų DVT ir spręstų trejopą planetos krizę – klimato kaitą, biologinės įvairovės nykimą ir taršą; pabrėžia, kad DVT turėtų būti pasiekti teisingai ir atsižvelgiant į planetos išgales; pabrėžia, kad socialinis tvarumas, įskaitant nelygybės mažinimą pasauliniu mastu, pagrindinių paslaugų prieinamumo užtikrinimą ir socialinės įtraukties skatinimą, turėtų būti įtrauktas į visas DVT įgyvendinimo pastangas;

6. visų pirma palankiai vertina veiksmų klimato srityje požiūriu atnaujintą Bridžtauno iniciatyvą, kurioje raginama klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie klimato kaitos besivystančiose šalyse sutelkti papildomus 500 mlrd. JAV dolerių per metus; vis dėlto primena, kad ši suma vis dar neatitinka poreikių; todėl primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares siekti skirti papildomus 1,3 trln. JAV dolerių per metus klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos, taip pat nuostoliams ir žalai padengti, pasitelkiant lengvatines ir ne skolos priemones, laikantis Biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijoje (COP29) sutartų veiksmų gairių „nuo Baku iki Belemo“;

7. pakartoja, kad tarptautinis bendradarbiavimas yra pagrindinė sąlyga, kad pasaulis galėtų iki 2030 m. ir vėliau daryti pažangą siekiant DVT, ir kad vykdant tokį bendradarbiavimą pirmenybė turėtų būti teikiama šalių partnerių, ypač Afrikos, atsparumo, stabilumo ir savarankiškumo stiprinimui, skatinant ekonominės ir žmogaus socialinės raidos galimybes ir perorientuojant dėmesį į pagrindinius prioritetus, pvz., mitybą, sveikatos priežiūrą ir švietimą; pabrėžia, kad, nepaisant dabartinės geopolitinės padėties keliamų sunkumų, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas labiausiai nutolusiems regionams ir bendruomenėms, siekiant užtikrinti, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje; įspėja, kad neveikimo ar tolesnio delsimo pasekmės pirmiausia teks labiausiai pažeidžiamiems asmenims, tačiau jos taip pat turės neigiamos įtakos visam pasauliui;

8. pabrėžia nepertraukiamos prieigos prie aukštos kokybės klimato ir aplinkos duomenų ir tarptautinių ataskaitų teikimo įsipareigojimų vykdymo svarbą formuojant mokslu ir įrodymais grindžiamą politiką; susirūpinęs pažymi, kad pastarojo meto geopolitiniai įvykiai išryškina pasaulinės klimato infrastruktūros pažeidžiamumą; be to, pabrėžia, kad reikia tvirtesnio ES ir pasaulinių institucijų, Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos ir JT bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti, kad tiek ES, tiek pasaulinė politika ir toliau būtų grindžiama naujausiu klimato mokslu;

9. pripažįsta šalių inicijuotų darnaus vystymosi strategijų svarbą įgyvendinant DVT; pripažįsta, kad tvaraus vystymosi metodai turėtų būti pritaikyti prie konkrečių vietos aplinkybių; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį nustatant, įgyvendinant ir stebint vietos veiksmus ir strategijas, kuriais prisidedama prie pasaulinio DVT įgyvendinimo; be to, pabrėžia, kad siekiant veiksmingai įgyvendinti DVT reikia įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo, tvirtesnės socialinės ir institucinės partnerystės, viešųjų ir privačiųjų investicijų, viešųjų subjektų bendradarbiavimo ir bendros atsakomybės, aktyvesnio žmonių dalyvavimo, tinkamo švietimo ir platesnės viešojo ir privačiojo sektorių, mokslo ir pilietinės visuomenės sąveikos;

10. pabrėžia, kad ES lyderystė pasauliniu mastu įgyvendinant DVT tebėra labai svarbi, ypač atsižvelgiant į daugialypius geopolitinius iššūkius ir tebesitęsiančias krizes; pabrėžia, kad ES ir jos valstybės narės turėtų prisiimti tvirtesnį vadovaujamąjį vaidmenį koordinuodamos pasaulines pastangas sustabdyti sąstingį ar regresiją ir palengvinti bei paspartinti DVT įgyvendinimą, kartu likdamos patikima veiksmingos ir tvarios pagalbos partnere; pabrėžia svarbų Europos žaliojo kurso vaidmenį įgyvendinant ir siekiant DVT;

11. pabrėžia, kad reikia sutelkti pakankamai finansinių išteklių su DVT susijusiems pokyčiams ir skatinti politikos suderinamumą ir įtraukumą visais valdymo lygmenimis, pirmenybę teikiant DVT įtraukimui į politikos formavimą ir Komisijos poveikio vertinimus;

12. ragina ES institucijas laikytis savo ilgalaikių įsipareigojimų visoms ES politikos sritims ir finansavimui taikyti lyčių aspekto integravimą ir tarpsektorinę perspektyvą; apgailestauja, kad šalims vis dar trūksta 44 proc. duomenų, reikalingų 5-ajam DVT stebėti, ir kad daugiau kaip 80 proc. šalių trūksta duomenų apie bent vieną 5-ojo DVT tikslą[1]; todėl pabrėžia, kad reikia stiprinti nacionalines statistikos tarnybas ir gerinti jų pasaulinį koordinavimą ir bendradarbiavimą, taip pat užtikrinti informacija pagrįstą politikos

---

1 https://equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2024/09/EM2030_2024_SDG_Gender_Index_EN_digital.pdf.

formavimą ir panaikinti likusias duomenų spragas lyčių srityje;

13. Pabrėžia svarbų JT ir kasmet rengiamo aukšto lygio politinio forumo vaidmenį stebint ir peržiūrint Darbotvarkės iki 2030 m. ir DVT įgyvendinimą; mano, kad 2025 m. aukšto lygio politiniame forume turėtų būti pasinaudota galimybe pateikti aukšto lygio politines gaires ir suteikti naują postūmį intensyvesnėms pastangoms ir spartesniems veiksmams, kad iki 2030 m. būtų pasiekti DVT;

Nuodugni DVT apžvalga 2025 m. aukšto lygio politiniame forume

3-asis DVT. Užtikrinti sveiką gyvenseną ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę

14. apgailestauja dėl labai mažos arba vidutinės pažangos siekiant daugumos 3-iojo DTV tikslų ir dėl lėto tempo nuo 2015 m. daugelyje pagrindinių sričių; susirūpinęs pažymi, kad mažiau nei 10 proc. 3-iojo DVT tikslų įgyvendinama pagal planą, ir tikėtina, kad iki 2030 m. bus pasiekta vos trečdalis tikslų; yra labai susirūpinęs dėl to, kad ES taip pat patyrė nuosmukį pagal maždaug pusę rodiklių, kuriuos Eurostatas analizavo rengdamas 2024 m. birželio mėn. ataskaitą;

15. yra susirūpinęs dėl to, kad pažanga siekiant visuotinės sveikatos apsaugos sulėtėjo, todėl beveik pusė pasaulio gyventojų neturi galimybės naudotis būtiniausiomis sveikatos priežiūros paslaugomis; yra labai susirūpinęs dėl to, kad dėl nepakankamos sveikatos apsaugos 2 mlrd. žmonių patiria finansinių sunkumų, susijusių su sveikatos priežiūros išlaidomis[1];

16. pabrėžia, kad sveikatos priežiūros sistemos patiria vis didesnę įtampą dėl pasaulio gyventojų senėjimo, prastos kokybės sveikatos priežiūros infrastruktūros ir pasaulinio sveikatos priežiūros darbuotojų trūkumo, ir primena, kad siekiant visuotinės sveikatos apsaugos reikia spręsti šias problemas; pabrėžiama, kad visame pasaulyje egzistuoja dideli skirtumai, susiję su pakankamu sveikatos priežiūros darbuotojų skaičiumi, o mažas pajamas gaunančiose šalyse jų tankumas ir pasiskirstymas yra mažiausi; pažymi, kad 54 šalyse, daugiausia dideles pajamas gaunančiose, reikia papildomai 1,8 mln. sveikatos priežiūros darbuotojų vien tam, kad būtų išlaikytas dabartinis pagal amžių standartizuotas darbuotojų tankumas[2]; atkreipia dėmesį į sveikatos priežiūros darbuotojų, susiduriančių su padidėjusiu darbo krūviu, perdegimu ir psichikos sveikatos problemomis, pažeidžiamumą; rekomenduoja teikti tikslinę paramą, mokymus ir apsaugos priemones, kad būtų apsaugoti pirminės grandies specialistai ir sustiprinti reagavimo į ekstremaliąsias

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

2 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

situacijas pajėgumai;

17. pabrėžia, kad įvairios ir tarpusavyje susijusios krizės, neigiamas klimato kaitos ir biologinės įvairovės nykimo poveikis sveikatai, ekonominis nestabilumas, skurdas, nuolatinė nelygybė, ypač tarp pažeidžiamų gyventojų ir regionų, ir vis labiau ribojami ištekliai, nepaisant didėjančių sveikatos priežiūros paslaugų poreikių, kelia grėsmę sveikatos krizei, kenkia pasauliniam sveikatos saugumui ir toliau stabdo pažangą siekiant 3-iojo DVT tikslų;

18. apgailestauja dėl pražūtingo COVID-19 pandemijos poveikio pasaulinei sveikatai ir pažangai siekiant 3-iojo DVT tikslų; pabrėžia, kad COVID-19 pandemija atskleidė didelius ilgalaikius sveikatos priežiūros sistemų trūkumus ir parodė, kaip svarbu didinti pasirengimą krizėms, reagavimo į krizes pajėgumus ir sveikatos priežiūros sistemų atsparumą; pabrėžia, kad grėsmės sveikatai neturi sienų, o vietinė ekstremalioji situacija sveikatos srityje gali sparčiai peraugti į pasaulinę pandemiją, todėl būtina imtis aktyvesnių koordinuotų pasaulinių atsakomųjų veiksmų ir tarptautinio bendradarbiavimo pasitelkiant tvirtas daugiašales sveikatos institucijas, visų pirma PSO;

19. labai apgailestauja dėl JAV sprendimo pasitraukti iš PSO ir nutraukti sveikatos programas pagal USAID; pabrėžia, kad šis sprendimas turės didelį poveikį žmonių gyvenimui ir galimybėms naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis visame pasaulyje, atskleisdamas ir didindamas pasaulinių sveikatos priežiūros sistemų trūkumus, didindamas sveikatos priežiūros skirtumus ir apribodamas išteklius, o tai turės ilgalaikių pasekmių pasauliniam sveikatos saugumui ir atsparumui; pabrėžia, kad šis pasitraukimas labai apsunkins pažangą siekiant 3-ojo DVT, nes sumažės pajėgumai stebėti grėsmes sveikatai, tarptautinis koordinavimas, ištekliai ir lyderystė sprendžiant sveikatos krizes ir skatinant lygias galimybes visiems naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis; ragina JAV persvarstyti savo sprendimą pasitraukti iš PSO;

20. pripažįsta, kad pastaraisiais dešimtmečiais padaryta didelė pažanga kovojant su užkrečiamosiomis ligomis, pvz., ŽIV–AIDS, tuberkulioze, maliarija ir užleistomis atogrąžų regione paplitusiomis ligomis; vis dėlto yra susirūpinęs dėl didėjančio maliarijos ir tuberkuliozės atvejų skaičiaus ir dėl to, kad, nepaisant pasiekimų, nelygybė ir toliau kyla grėsmė, todėl daugelis gyventojų tampa pažeidžiami ir silpnėja pasaulinės pastangos; labai apgailestauja dėl to, kad ŽIV–AIDS programų nutraukimas gali panaikinti per 20 metų pasiektą pažangą, dėl kurios gali padaugėti ŽIV–AIDS atvejų daugiau kaip 10 mln. ir mirti trys milijonai žmonių[1]; ragina veiksmingiau įgyvendinti politiką ir programas, kad būtų toliau mažinami perdavimo rodikliai ir gerinamos galimybės gauti gydymą ir prevenciją, ypač mažiau

---

1 https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-17-march-2025.

išsivysčiusiose šalyse;

21. pažymi, kad nuo užleistų atogrąžų regione paplitusių ligų ir toliau kenčia milijardai žmonių, o daugelyje šalių nėra tinkamų galimybių gauti gydymą, todėl būtina skubiai stiprinti ES ir jos partnerių, visų pirma globaliuosiuose Pietuose, prevencijos, pasirengimo ir reagavimo pajėgumus, siekiant užtikrinti, kad visuotinių pastangų nauda pasiektų visus; ragina skatinti tropinėms ligoms skirtų vaistų mokslinius tyrimus ir kūrimą; ragina ES imtis aktyvių priemonių, kad būtų skatinamos inovacijos ir paspartintas vaistų prieinamumas;

22. susirūpinęs pažymi, kad, nepaisant pagerėjusio kompetentingo gimdymų priėmimo ir sumažėjusio visuotinio naujagimių mirtingumo ir vaikų iki 5 metų mirtingumo rodiklių, visuotinis motinų mirtingumo rodiklis nuo 2015 m. beveik nepasikeitė; atkreipia dėmesį į didelius skirtumus tarp mažas ir dideles pajamas gaunančių šalių ir niūrią padėtį aukšto ir labai aukšto pavojaus lygio nestabiliose valstybėse; ragina imtis ryžtingų veiksmų visose valstybėse narėse ir įgyvendinant ES išorės politiką padaryti didelę pažangą siekiant 2030 m. tikslo sumažinti gimdyvių mirtingumą, užtikrinti visuotinę prieigą prie lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugų, įskaitant galimybę naudotis kokybiškomis gimdyvių sveikatos priežiūros paslaugomis, kvalifikuotą gimdymą, skubią akušerinę priežiūrą, visapusiškas prieš gimdymą ir po gimdymo teikiamas paslaugas, šeimos planavimą ir teisėtus abortus;

23. pabrėžia, kad pažanga mažinant paauglių gimdymų skaičių ir didinant galimybes naudotis šiuolaikiniais kontracepcijos metodais nėra vienodai naudinga visoms moterims ir mergaitėms; atkreipia dėmesį į išliekančius socialinius, ekonominius ir regioninius skirtumus, kurie trukdo plėtoti teigiamas tendencijas; ragina ES visų pirma užtikrinti galimybę naudotis saugiais ir veiksmingais kontracepcijos metodais ir teisėtomis abortų paslaugomis visose valstybėse narėse ir prisidėti prie to įgyvendinant savo išorės politiką; pakartoja savo raginimą į ES pagrindinių teisių chartiją įtraukti teisę į saugų ir teisėtą abortą;

24. primena, kad visapusiškas lytinės ir reprodukcinės sveikatos ir teisių įgyvendinimas bei moterų ir mergaičių kūno autonomijos palaikymas labai svarbūs siekiant lyčių lygybės; pabrėžia, kad lytinė ir reprodukcinė sveikata bei teisės yra neatsiejama visuotinės sveikatos apsaugos dalis ir yra labai svarbios siekiant 3-iojo DVT, visų pirma 3.7 tikslo; ragina Komisiją užtikrinti, kad lytinė ir reprodukcinė sveikata bei teisės būtų įtrauktos į ES iniciatyvas ir programas dėl visuotinės sveikatos apsaugos;

25. apgailestauja dėl to, kad pažanga siekiant devynių visuotinių savanoriškų tikslų, dėl kurių susitarta pagal Neužkrečiamųjų ligų pasaulinę stebėsenos programą, yra lėta ir netolygi; pabrėžė, kad jei šios veiksmingos intervencinės priemonės nebus taikomos dažniau, pusė visų šalių nepasieks 2030 m. DVT tikslo trečdaliu sumažinti su neužkrečiamosiomis ligomis susijusį ankstyvą mirtingumą; todėl

ragina stiprinti, koordinuoti ir įvairius sektorius apimančius veiksmus siekiant užkirsti kelią neužkrečiamosioms ligoms ir jas kontroliuoti, siekiant sumažinti kančias ir užkirsti kelią pirmalaikiam mirtingumui; be to, ragina teikti pirmenybę PSO „geriausių pirkinių“ politikos įgyvendinimui, kad būtų šalinami pagrindiniai neužkrečiamųjų ligų rizikos veiksniai, įskaitant tabako vartojimą, nesveiką mitybą, žalingą alkoholio vartojimą, narkotikų vartojimą ir fizinį neaktyvumą; be to, ragina visapusiškai įgyvendinti PSO Tabako kontrolės pagrindų konvenciją visose ją pasirašiusiose šalyse;

26. ragina Komisiją visapusiškai suderinti ES oro kokybės standartus su PSO gairėmis, laikantis Aplinkos oro kokybės direktyvos[1]; primena, kad tvarūs miestai ir bendruomenės, visų pirma oro užterštumo lygio miestuose mažinimas, labai svarbūs siekiant skatinti sveikatą ir gerovę, nes daugiau nei pusė pasaulio gyventojų šiuo metu gyvena miestuose;

27. ragina imtis aktyvesnių, koordinuotų ir holistinių veiksmų, daugiamečio ir specialiai pritaikyto planavimo ir didelių investicijų, kad būtų užtikrinta visuotinė sveikatos apsauga; pabrėžia, kad reikia stiprinti sveikatos sistemas ir sveikatos priežiūros darbuotojus, užtikrinti vienodas galimybes naudotis kokybiškomis sveikatos priežiūros paslaugomis ir saugiais, veiksmingais ir įperkamais vaistais ir vakcinomis, skatinti ligų prevenciją ir gydymą, kurti novatoriškus sprendimus ir kurti įtraukias ir atsparias sveikatos sistemas; taip pat ragina imtis veiksmų siekiant kovoti su sunkinančiais aplinkos veiksniais, mažinti ligų ir mirčių dėl pavojingų cheminių medžiagų ir taršos skaičių, mažinti atsirandančių ir pasikartojančių zoonozinių epidemijų ir pandemijų keliamą riziką ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms; pabrėžia, kad reikia remti socialines ir solidarias sveikatos priežiūros organizacijas ir spręsti socialinių sveikatą lemiančių veiksnių ir galimybių naudotis kokybiškomis priežiūros ir paslaugomis, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugas, skirtumų klausimus, ypač pažeidžiamoms gyventojų grupėms, pvz., neįgalioms moterims ir mergaitėms, ypatingą dėmesį skiriant tiesiogiai paveiktiems regionams ir kaimo bei atokioms bendruomenėms;

28. pabrėžia, kad reikia vykdyti horizontalųjį programavimą sveikatos politikos srityje ir investuoti į pasirengimą grėsmėms sveikatai ir atsparias visuomenės sveikatos sistemas; ragina daugiau investuoti į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, susijusius su vakcinomis ir vaistais nuo užkrečiamųjų ir neužkrečiamųjų ligų, kurios visų pirma daro poveikį besivystančioms šalims, siekiant suteikti galimybę gauti įperkamų būtiniausių vaistų ir vakcinų; apgailestauja, kad 2022 m.

---

[1] 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2881 dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL L, 2024/2881, 2024 11 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2881/oj).

20,5 mln. vaikų praleido gyvybes gelbstinčias vakcinas[1]; pažymi, kad siekiant veiksmingai reaguoti pasauliniu mastu, vakcinų prieinamumas turi būti teisingas; ragina naudotis tokiomis iniciatyvomis kaip strategija „Global Gateway“, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos investicijoms į vietos vaistų ir medicinos technologijų gamybą ir užkirstas kelias būsimoms ekstremaliosioms sveikatos situacijoms stiprinant pajėgumus visame pasaulyje;

29. dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą laikytis „vienos sveikatos“ koncepcijos; mano, kad labai svarbu taikyti „vienos sveikatos“ koncepciją siekiant pažangos įgyvendinant 3-iąjį DVT; be to, pabrėžia, kad Komisija ir valstybės narės turi visapusiškai įgyvendinti ES visuotinės sveikatos strategiją, stebėti jos įgyvendinimą ir reguliariai teikti Parlamentui ataskaitas apie jos tikslų siekimą;

30. primena, kad galimybė gauti įperkamų ir kokybiškų vaistų taip pat priklauso nuo technologijų ir žinių perdavimo; todėl pabrėžia, kad Dohos deklaracijoje patvirtintos PPO sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, (TRIPS) lankstumo galimybės yra teisėtos politikos priemonės, kurias vyriausybės gali naudoti siekdamos apsaugoti ir remti visuomenės sveikatą nustatydamos intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo apribojimus ir apsaugos priemones; primygtinai ragina ES užtikrinti, kad šis tikslas būtų visapusiškai remiamas prekybos susitarimais su besivystančiomis šalimis;

31. pabrėžia, kad aplinkai kylantys pavojai lemia ketvirtadalį pasauliui tenkančios ligų naštos[2]; primena, kad pagal „vienos sveikatos“ koncepciją žmonių ir gyvūnų sveikata priklauso nuo planetos būklės ir kad sveika aplinka yra pagrindinė žmogaus teisė ir pagrindinis darnaus vystymosi ir žmonių gerovės ramstis; palankiai vertina tai, jog JT Generalinėje Asamblėjoje plačiai pritariama tam, kad teisė į švarią, sveiką ir tvarią aplinką būtų pripažinta visuotine žmogaus teise[3], ir ragina ją veiksmingai apsaugoti ES lygmeniu; pabrėžia, kad reikia uždrausti pavojingiausias chemines medžiagas, be kita ko, endokrininę sistemą ardančias medžiagas, ir palaipsniui atsisakyti perfluoralkilintų ir polifluoralkilintų (PFAS) medžiagų (amžinųjų cheminių medžiagų), leidžiant jas naudoti tik tais atvejais, kai tai būtina ypatingos svarbos sektoriams, pvz., medicinos priemonėms, vaistams ir produktams, būtiniems dvejopam perėjimui – prie neutralaus poveikio klimatui ir skaitmeninės ekonomikos – įgyvendinti; pabrėžia, kad taip pat reikia uždrausti ES uždraustų cheminių pesticidų eksportą į trečiąsias šalis;

32. pabrėžia, kad dėl klimato krizės daugėja pavojų sveikatai, įskaitant padidėjusį su karščiu susijusių ligų, kvėpavimo takų ir širdies ir

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

2 https://www.who.int/data/gho/data/themes/public-health-and-environment.

3 https://docs.un.org/en/A/RES/76/300.

kraujagyslių ligų skaičių ir ligų plitimą per pernešėjus ir vandenį; ragina dėti specialias pastangas, kad būtų apsaugotos pažeidžiamos gyventojų grupės, įskaitant pagyvenusius žmones ir sveikatos sutrikimų jau turinčius asmenis, asmenis su negalia ir mažų pajamų bendruomenes, kurios susiduria su neproporcingai dideliais su klimatu susijusiais pavojais sveikatai; ragina įgyvendinti vietos lygmens veiksmų planus apsaugos nuo karščio srityje, įrengti lengvai pasiekiamas pastoges ir vykdyti tikslinę informavimo veiklą ekstremalių meteorologinių reiškinių metu;

33. pabrėžia, kad ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai sutrikdo sveikatos priežiūros infrastruktūrą, energijos tiekimą ir tiekimo grandines, todėl kyla pavojus, kad bus sunku gauti būtiniausią medicininę priežiūrą ir gydymą; pabrėžia, kad būtina skubiai investuoti į klimato kaitai atsparias sveikatos priežiūros sistemas, įskaitant nelaimėms atsparią infrastruktūrą, atsinaujinančiuosius energijos išteklius medicinos įstaigose ir patikimas vandens bei sanitarijos sistemas; ragina integruoti išankstinio perspėjimo sistemas, mobiliuosius sveikatos priežiūros padalinius ir decentralizuotus bendruomeninius sveikatos priežiūros modelius, kad būtų užtikrintas sveikatos priežiūros tęstinumas ekstremalių klimato situacijų atvejais; ragina Komisiją ir valstybes nares atsparumo klimato kaitai klausimą įtraukti į visas visuomenės sveikatos politikos sritis ir nacionalines sveikatos strategijas; ragina naudoti su DVT suderintus rodiklius, kad būtų galima stebėti klimato kaitos poveikį sveikatai ir jais vadovautis ES ir nacionalinio lygmens prisitaikymo strategijose;

5-asis DVT. Užtikrinti lyčių lygybę ir įgalinti visas moteris bei mergaites

34. reiškia didelį susirūpinimą dėl lėtos pažangos siekiant lyčių lygybės, nes dauguma rodiklių atsilieka, todėl kyla pavojus, kad toliau blogės lyčių lygybės ir moterų teisių padėtis, be kita ko, dėl veiksmų, dėl kurių mažėja moterų teisių gynėjų pilietinė erdvė; mano, kad paramos vystymuisi mažinimas jau daro neigiamą poveikį moterų įgalėjimui ir lyčių lygybei; dar kartą patvirtina, kad lyčių lygybė yra ir atskiras tikslas, ir katalizatorius siekiant kitų DVT tikslų; ragina užtikrinti tvirtą ES lyderystę tarptautiniu mastu lyčių lygybės ir moterų teisių propagavimo srityje pasitelkiant politiką ir finansinę paramą;

35. ragina imtis spartesnių tikslinių veiksmų siekiant nutraukti visų formų smurtą prieš moteris ir mergaites ir priekabiavimą prie jų, įskaitant seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties bei smurtą dėl lyties naudojant technologijas, ir nutraukti žalingą praktiką, pvz., vaikų, ankstyvąsias ir priverstines santuokas, vadinamąjį smurtą dėl garbės, sterilizaciją ir moterų lyties organų žalojimą; primena, kad daugiau kaip 230 mln. mergaičių ir moterų patyrė moterų lyties organų

žalojimą[1], ir apgailestauja, kad, naujausiais skaičiavimais, palyginti su 2016 m., tokių atvejų yra 30 mln. daugiau[2]; tebėra labai susirūpinęs dėl didelio motinų mirtingumo visame pasaulyje, ypač mažų ir vidutinių pajamų šalyse; pabrėžia, kad iššaginimas tebėra vienas iš labiausiai paplitusių žmogaus teisių pažeidimų, ir primygtinai ragina suformuluoti bendrą iššaginimo apibrėžtį remiantis sutikimo nebuvimu; pabrėžia, kad 5-ojo DVT tikslai taip pat turi atlikti svarbų vaidmenį ES santykiuose su trečiosiomis šalimis;

36. pabrėžia, kad klimato kaita daro neproporcingai didelį poveikį moterims, visų pirma mažiausiai išsivysčiusiose šalyse ir kaimo vietovėse; pabrėžia, kad šis neproporcingas poveikis kelia unikalią grėsmę jų pragyvenimui, sveikatai ir saugumui, įskaitant padidėjusį apsirūpinimo maistu ir vandeniu nesaugumą, didesnį smurto dėl lyties pavojų vykstant priverstiniam perkėlimui ir migracijai dėl klimato kaitos ir didesnį ekonominį nestabilumą dėl priklausomybės nuo klimato kaitai jautrių sektorių; pabrėžia, kad keturios iš penkių dėl klimato krizės perkeltųjų asmenų yra moterys ir mergaitės[3]; ragina į klimato politikos veiksmų planus įtraukti paramą moterims ir moterų dalyvavimui priimant sprendimus dėl klimato visais lygmenimis; ragina stiprinti sveikatos priežiūros sistemas, kad būtų galima kovoti su klimato kaitos sukeltomis ligomis, kuriomis serga moterys, ir skatinti švietimą apie prisitaikymą prie klimato kaitos; laukia naujo Lyčių lygybės veiksmų plano pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC); ragina Komisiją ir valstybes nares imtis vadovaujamo vaidmens, kad COP 30 būtų priimtas naujas plataus užmojo ir veiksmingas Lyčių lygybės veiksmų planas;

37. apgailestauja dėl to, kad moterų seksualinės ir reprodukcinės teisės visame pasaulyje tebėra ribotos, ir pabrėžia, kad svarbu šalinti kliūtis, trukdančias moterims priimti sprendimus dėl kontracepcijos, sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir sutikimo lytiškai santykiauti, pripažįstant, kad socialiniai ir ekonominiai veiksniai, išsilavinimas ir geografinė padėtis daro didelę įtaką moterų galimybėms naudotis šiomis teisėmis; primena ES įsipareigojimą propaguoti, ginti ir įgyvendinti kiekvieno asmens teisę be diskriminacijos, prievartos ir smurto visiškai kontroliuoti ir laisvai bei atsakingai spręsti klausimus, susijusius su jų seksualumu ir lytinėmis bei reprodukcinėmis teisėmis; įspėja, kad 5-uoju DVT nustatyti uždaviniai nebus pasiekti, jei ES ir visame pasaulyje nebus užtikrinta visuotinė galimybė naudotis seksualine ir reprodukcine sveikata bei

---

1 https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation.

2 https://www.unicef.org/press-releases/over-230-million-girls-and-women-alive-today-have-been-subjected-female-genital.

3 https://www.un.org/en/climatechange/science/climate-issues/women#:~:text=When%20extreme%20weather%20disasters%20strike%2C%20women%20and,of%20climate%20change%20are%20women%20and%20girls.

teisėmis, ir ragina ES teikti pirmenybę šiam klausimui formuojant politiką ir teikiant finansavimą, o ES pagrindinių teisių chartijoje įtvirtinti teisę į teisėtą ir saugų abortą; pakartoja, kad visoms moterims būtina užtikrinti galimybes naudotis seksualinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant šeimos planavimo, informavimo ir švietimo paslaugas, ir ragina su reprodukcine sveikata susijusius klausimus įtraukti į nacionalines strategijas ir programas; ragina didinti investicijas į šias sritis, kad būtų užtikrinta galimybė naudotis visapusiškomis ir nediskriminacinėmis paslaugomis;

38. ragina toliau finansuoti programas, kuriose daugiausia dėmesio skiriama moterų teisių, įgalėjimo ir autonomijos skatinimui ir kovai su visų formų smurtu dėl lyties; ragina Komisiją užtikrinti, kad į 85 proc. visų naujų išorės veiksmų būtų įtrauktas lyčių aspektas kaip svarbus arba pagrindinis tikslas ir kad 20 proc. oficialios paramos vystymuisi kiekvienoje šalyje būtų skiriama programoms, kurių vienas iš pagrindinių tikslų yra lyčių lygybė; be to, ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų sistemingai atliekama griežta lyčių lygybės įgyvendinimo analizė, renkami pagal lytį suskirstyti duomenys, sudaromas biudžetas atsižvelgiant į lyčių aspektą ir atliekami poveikio lytims vertinimai;

39. apgailestauja dėl to, kad 2022 m. mažėjo EBPO Vystymosi paramos komiteto paramos teikėjų parama lyčių lygybei – tai pirmasis sumažėjimas po dešimtmetį trukusio augimo[1]; pažymi, kad tik 4 proc. skirtinos oficialios paramos vystymuisi buvo skirta lyčių lygybei kaip pagrindiniam tikslui[2]; pabrėžia, kad reikia sutelkti naujus išteklius, kad būtų atnaujinta pažanga siekiant lyčių lygybės; apgailestauja dėl to, kad nuo Trečiojo ES lyčių lygybės veiksmų plano įgyvendinimo pradžios tik 3,8 proc. visų į lyčių lygybę orientuotų (tikslinių) veiksmų pagrindinis tikslas buvo lyčių lygybė, taigi, atsiliekama nuo KVTBP reglamente nustatyto 5 proc. tikslo[3]; ragina valstybes nares ir Komisiją gerokai padidinti ES veiksmų, kurių pagrindinis tikslas yra skatinti lyčių lygybę, skaičių; ragina ES padidinti finansavimą, skiriamą daugiašaliams lyčių lygybės fondams, tokiems kaip JT Moterys, ir lytinės bei reprodukcinės sveikatos fondams, tokiems kaip Jungtinių Tautų gyventojų fondas ir Pasaulinis kovos su AIDS,

---

1 https://www.oecd.org/en/publications/development-finance-for-gender-equality-2024_e340afbf-en.html.

2 https://www.oecd.org/en/publications/development-finance-for-gender-equality-2024_e340afbf-en.html.

3 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 (OL L 209, 2021 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

tuberkulioze ir maliarija fondas;

40. primena, kad moterys apskritai atlieka didžiąją dalį nemokamo namų ruošos ir priežiūros darbo, o tai yra neproporcingai didelė našta mažesnių pajamų namų ūkiams ir prisideda prie skurdo, nelygybės ir nesaugių gyvenimo sąlygų bei mažina moterų dalyvavimą darbo rinkoje; ragina tvirčiau skatinti kiekvienos moters teisę derinti profesinį ir asmeninį gyvenimą, skatinant bendrą atsakomybę ir darbo sąlygas, kurios leistų lengviau suderinti asmeninį, šeimos ir profesinį gyvenimą; ragina dėti daugiau pastangų siekiant panaikinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą, be kita ko, priežiūros ekonomikoje, taip pat kovoti su horizontaliąja ir vertikaliąja darbo rinkos segregacija; be to, ragina dėti pastangas siekiant užtikrinti visapusišką, lygiateisį ir prasmingą moterų dalyvavimą ir lyderystę atliekant sprendimų priėmimo funkcijas ir naudojimąsi galimybėmis viešajame ir privačiajame sektoriuose, be kita ko, visais taikos ir saugumo aspektais; ragina toliau skatinti moterų dalyvavimą mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos srityse;

41. pripažįsta, kad reikia skubiai reaguoti į neigiamas tendencijas, trukdančias Europos Sąjungoje siekti pažangos lyčių lygybės klausimais, įskaitant smurtą dėl lyties, vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus, taip pat į vis labiau plintantį seksistinį politinį diskursą; šiuo požiūriu palankiai vertina Komisijos parengtas Moterų teisių veiksmų gaires, kurios yra kaip kelrodis būsimiems ES šios srities veiksmams Europos Sąjungoje ir už jos ribų, taip pat formuojant naują lyčių lygybės strategiją nuo 2026 m.; pabrėžia, kad šios gairės turėtų skatinti teisėkūros ir ne teisėkūros aktų įgyvendinimą siekiant didesnės pažangos ir atskaitomybės įgyvendinant 5-ąjį DVT, ir ragina valstybes nares aktyviau dalyvauti; primygtinai ragina laikytis visapusiško požiūrio į lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugas, sąveikinę diskriminaciją ir pažeidžiamų moterų apsaugą;

42. apgailestauja dėl vis dažniau ES ir visame pasaulyje pasitaikančių nepagrįstų išpuolių prieš pilietinės visuomenės organizacijas, visų pirma moterų teisių organizacijas; pabrėžia, kad ES būtina sukurti žmogaus teisių gynėjų apsaugos mechanizmą, ypač daug dėmesio skiriant moterų, LGBTIQ+ asmenų ir žmogaus teisių gynėjams, veikiantiems lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityje; ragina visapusiškai įgyvendinti lyčių lygybės politiką (Lyčių lygybės veiksmų planą, Lyčių lygybės strategiją), įskaitant jos lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių komponentus, ir primygtinai reikalauja, kad šis įgyvendinimas būtų paremtas tinkamu finansavimu, skiriamu, be kita ko, moterų teisių ir lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių organizacijoms, taip pat informacija apie šeimos planavimą, įperkamą kontracepciją, nemokamą, saugų ir teisėtą abortą ir motinų sveikatos priežiūrą; pabrėžia, kad moterų teisių organizacijos ir toliau sistemingai nepakankamai finansuojamos ir gauna mažiau nei 1 proc. pasaulinės oficialios paramos vystymuisi;

43. pripažįsta, kad, nepaisant pažangos, 122 mln. mergaičių visame pasaulyje nelanko mokyklos[1]; pabrėžia, kad lygios galimybės gauti išsilavinimą yra esminis darnaus vystymosi, skurdo mažinimo ir ekonominio klestėjimo veiksnys, nes tai suteikia moterims ir mergaitėms galimybę visapusiškai dalyvauti visuomenės gyvenime: ragina į švietimo politiką integruoti į lyčių lygybę orientuotas strategijas, kad būtų mažinama ši nelygybė; ragina valstybes nares užtikrinti, kad pradinėse ir vidurinėse mokyklose būtų teikiamas švietimas, orientuotas į kovą su smurtu dėl lyties ir lyčių stereotipais; pabrėžia, kad investicijos į mergaičių švietimą duoda didelę grąžą būsimoms kartoms: jos tiesiogiai prisideda ne tik prie jų pagrindinių teisių įgyvendinimo ir apsaugos nuo visų formų smurto, bet ir prie didesnės visos visuomenės gerovės;

44. pripažįsta neproporcingai didelį moterų ir mergaičių pažeidžiamumą konfliktų ir humanitarinių krizių metu, įskaitant didesnę seksualinio smurto ir smurto dėl lyties, priverstinio perkėlimo ir esminių paslaugų teikimo sutrikdymo riziką; dar kartą patvirtina, kad moterys ir mergaitės atlieka gyvybiškai svarbų vaidmenį kuriant taiką, sprendžiant konfliktus ir atsistatant po konflikto, pabrėždamas jų labai svarbų dalyvavimą taikos derybose ir sprendimų priėmimo procesuose, kaip išdėstyta Moterų, taikos ir saugumo (MTS) darbotvarkėje;

45. ragina imtis griežtesnės politikos ir veiksmų, kuriais būtų skatinamos visų pirma pažeidžiamų moterų ir mergaičių, moterų su negalia, nėščių moterų ir kaimo vietovėse gyvenančių moterų galimybės naudotis žeme, gauti kreditą, verslumo ir švietimo galimybės, taip pat galimybės gauti darbą ir sveikatos priežiūros paslaugas;

46. atkreipia dėmesį į įgytą patirtį, nurodytą 2024 m. bendroje ataskaitoje „Ar artėjame prie tikslo? JT sistemos vertinimai, susiję su 5-uoju DVT“ (*„Are we getting there? A synthesis of the UN system evaluations of SDG 5*“), įskaitant tai, kad svarbu veiksmingai įtraukti vyrus ir berniukus į švietimo programas ir iniciatyvas, kurios padeda jiems keisti savo elgesį, o elgesio keitimas yra būtinas norint pasiekti tikslus, ir kad reikia tvariau ir visapusiškiau nustatyti tikslų prioritetus humanitariniame kontekste;

47. apgailestauja dėl regreso LGBTIQ+ asmenų teisių ir transfobijos srityje, nes jis kelia grėsmę lyčių lygybei; smerkia tai, kad 2021–2022 m. vos trys prieš LGBTIQ+ asmenis nukreiptos organizacijos nurodė gavusios 1 mlrd. USD pajamų, o visame pasaulyje 8 000 paramos gavėjų, ginančių LGBTIQ+ teises, iš viso gavo 905 mln. USD[2]; įspėja dėl susirūpinimą keliančio didėjančio prieš lyčių teises

---

1 https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2025/03/fast-facts-30-years-of-uneven-progress-for-adolescent-girls.

2 OPV politikos santrauka *„Where next for feminist foreign policy on funding feminist movements?*“, https://media.odi.org/documents/ODI-ET-FundingMovements-PB-EN-May24-Final.pdf.

nukreipto finansavimo, kuriuo siekiama neutralizuoti per pastaruosius dešimtmečius padarytą pažangą moterų ir LGBTIQ+ asmenų teisių srityje;

48. ragina ES uždrausti konversijos centrus valstybėse narėse ir imtis visų įmanomų priemonių, kad šiai praktikai visur būtų užkirstas kelias;

8-asis DVT. Skatinti nuolatinį, integracinį ir tvarų ekonomikos vystymąsi, visišką ir našų užimtumą bei deramą darbą visiems

49. yra sunerimęs dėl to, kad 8-ojo DVT tikslai, kurie bus išsamiai apžvelgti 2025 m. aukšto lygio politiniame forume, patiria didžiausią sąstingį ar regresą iš visų DVT;

50. reiškia susirūpinimą dėl to, kad per pastarąjį dešimtmetį pablogėjo darbuotojų teisių, asociacijų laisvės ir kolektyvinių derybų teisių padėtis, ir pabrėžia, kad tai daro neigiamą poveikį socialiniam teisingumui ir pastangoms skatinti našų užimtumą ir deramą darbą visiems; apgailestauja, kad penktadalis pasaulio gyventojų gyvena šalyse, kuriose yra didelė nelygybė[1]; patvirtina, kad reikia stiprinti socialines priemones siekiant mažinti nelygybę pagal principą „nė vieno nepalikti nuošalyje“, atsižvelgiant į infliacijos, didėjančio spaudimo biudžetui ir geopolitinės įtampos socialinius padarinius ir klimato kaitos bei ekstremalių meteorologinių reiškinių keliamą pavojų darbuotojų sveikatai ir saugumui; pabrėžia teisingos pertvarkos svarbą ekonomikos dekarbonizacijai siekiant užtikrinti, kad pertvarka būtų kuo teisingesnė ir įtraukesnė visiems susijusiems subjektams;

51. ragina vykdyti griežtesnę politiką ir imtis ryžtingų veiksmų siekiant skatinti įtraukų ir tvarų ekonomikos vystymąsi; primygtinai ragina ES ir pasaulinius partnerius naudoti tokias priemones kaip strategija „Global Gateway“, siekiant pasinaudoti įvairiais finansavimo šaltiniais, įskaitant privačiojo sektoriaus investicijas, laikytis socialinių ir aplinkos standartų ir skatinti kurti deramas darbo vietas, kuriomis būtų mažinama pajamų nelygybė ir užtikrinama, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje; pripažįsta privačiojo sektoriaus finansavimo vaidmenį mažinant finansavimo trūkumą siekiant DVT; vis dėlto pabrėžia, kad reikia viešųjų investicijų į ypatingos svarbos paslaugas, pvz., sveikatos priežiūrą, švietimą ir socialinę apsaugą;

52. pabrėžia, kad reikia spręsti teritorinės ir būsto nelygybės problemą remiant galimybę gauti įperkamą, tinkamą ir efektyviai energiją naudojantį būstą, ypač nepalankioje padėtyje esančiose miesto ir kaimo vietovėse; ragina didinti investicijas į integruotą bendruomenių vystymąsi, socialinę infrastruktūrą ir pagrindines paslaugas, kad būtų skatinama socialinė sanglauda ir ekonominė

---

1 https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperity-and-planet.

įtrauktis; ragina remti vietos ir regionų valdžios institucijas įgyvendinant tvaraus, įtraukaus ir atsparaus vystymosi strategijas, kurios susieja klimato, sveikatos, būsto, mobilumo ir socialinės įtraukties sritis;

53. reiškia susirūpinimą dėl to, kad ekonomikos augimas daugelyje besivystančių šalių tebėra lėtas ir netolygus ir jį dažnai stabdo struktūriniai trūkumai, ekonominė nelygybė, politinis nestabilumas, išorės sukrėtimai ir stiprėjantis klimato kaitos poveikis; pabrėžia, kad vietos iniciatyvos, kuriomis tenkinami unikalūs bendruomenės poreikiai, yra labai svarbios skatinant teisingą ekonomikos augimą; taip pat pabrėžia, kad regionų bendradarbiavimas ekonominių koridorių klausimais skatina prekybą, investicijas, tvarią industrializaciją ir ekonomikos įvairinimą;

54. rekomenduoja didinti viešąsias ir privačiąsias investicijas į mokslinius tyrimus, tvarią verslo praktiką, žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kokybišką švietimą ir įgūdžių ugdymą, įskaitant perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą, taip pat suderinti juos su rinkos poreikiais ir remti mažąsias ir vidutines įmones bei startuolius, kad būtų remiamos galimybės gauti finansavimą ir skatinamos investicijos bei inovacijos; pakartoja, kad ypatingą dėmesį reikia skirti moterų ekonominio įgalėjimo skatinimui ir vienodų galimybių naudotis verslo galimybėmis užtikrinimui; ragina asmenims su negalia taikyti įtraukią politiką darbo vietoje;

55. pakartoja, kad svarbu vykdyti politiką, kuria remiamas jaunimo užimtumas, švietimas ir profesinis mokymas; pabrėžia didėjančio jaunų gyventojų skaičiaus svarbą darniam vystymuisi globaliuosiuose Pietuose; tvirtina, kad svarbu nustatyti stipresnes švietimo, įgūdžių lavinimo ir užimtumo sąsajas, kad būtų sudarytos sąlygos gauti deramą darbą sparčiai besikeičiančioje darbo rinkoje;

56. pabrėžia, kad iniciatyvos, kuriomis siekiama skatinti ekonomikos augimą, turėtų būti vykdomos kartu užtikrinant socialinį teisingumą, lyčių lygybę, darbuotojų teises ir aplinkos apsaugą; ragina ES konstruktyviai bendradarbiauti ir dėti pastangas siekiant priimti JT verslo ir žmogaus teisių sutartį;

57. apgailestauja, kad daugiau nei pusė pasaulio darbuotojų dirba neoficialiai[1], nes tai yra didelė kliūtis socialiniam teisingumui ir įtraukiam augimui; reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, Užsachario Afrikoje ir Vidurinėje bei Pietų Azijoje beveik devyni iš dešimties darbuotojų vis dar dirba

---

1 https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/04/informality-and-globalisation_d7548f2e/c945c24f-en.pdf, https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

neoficialiai[1];

58. pažymi, kad nors bendrasis vidaus produktas tebėra svarbus ekonominės veiklos rezultatų rodiklis, reikėtų atsižvelgti į papildomus rodiklius, atspindinčius socialinius ir aplinkos aspektus, kad būtų pasiektas labiau subalansuotas ir informacija pagrįstas požiūris į ekonominės politikos formavimą;

59. ragina imtis papildomų priemonių, kad būtų panaikintas priverstinis darbas ir prekyba žmonėmis bei nutrauktas bet kokios formos vaikų darbas, įskaitant vaikų verbavimą ir naudojimą kariuomenei;

14-asis DVT. Išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius siekiant darnaus vystymosi

60. pabrėžia nerimą keliančias jūrų taršos, pakrančių eutrofikacijos, vandenynų rūgštėjimo, kylančios temperatūros, peržvejojimo, mažėjančios jūrų biologinės įvairovės, buveinių naikinimo, netvarios pramonės praktikos, povandeninio triukšmo ir vidaus vandenų užterštumo tendencijas, kurios kiekviena atskirai ir visos kartu kelia grėsmę jūrų ekosistemoms ir pakrančių bendruomenėms, visų pirma besivystančiose šalyse, ir trukdo siekti 14-ojo DVT uždavinių;

61. apgailestauja dėl nepakankamos faktinės pažangos siekiant 14-ojo DVT tikslų, o kai kuriais atvejais dėl blogėjančios jų įgyvendinimo perspektyvos, visų pirma, dėl veiksmingų priemonių trūkumo ir didėjančio ekonominio spaudimo; yra sunerimęs, kad nepasiektas nė vienas iš 14-ojo DVT 2020 m. tikslų; mano, kad labai maža arba vidutinė pažanga ir didelis stagnacijos ir regreso lygis reiškia, kad pasauliniai veiksmai toli gražu nėra tokie spartūs ir tokio masto, kokių reikėtų norint laiku pasiekti 14-ojo DVT tikslus; primena, kad siekiant įgyvendinti 14-ąjį DVT labai svarbu užtikrinti tiek naudos, tiek sąnaudų pasidalijimą;

62. pažymi, kad 14-asis DVT tebėra vienas mažiausiai finansuojamų DVT, o esamas finansavimo trūkumas sudaro apie 150 mlrd. JAV dolerių per metus; pabrėžia, kad 2025 m. JT konferencija dėl vandenynų turėtų suteikti naują postūmį siekiant panaikinti esamą finansavimo trūkumą ir sukurti stabilią ir palankią aplinką tam, kad būtų galima sutelkti didesnį finansavimą 14-ojo DVT tikslams pasiekti; ragina ES ir jos valstybes nares padidinti savo finansinius įnašus jūrų ekosistemoms apsaugoti ir atkurti; ragina Komisiją skirti specialių fondų lėšų Europos vandenynų paktui, siekiant užtikrinti vandenynų apsaugą ir teisingą perėjimą prie darnios mėlynosios ekonomikos, kuri būtų naudinga pakrančių bendruomenėms, ekonomikos augimui ir visai visuomenei;

63. pabrėžia, kad reikia užtikrinti vandenyno, kaip vieno subjekto,

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

apsaugą ir tausiai jį naudoti; ragina laikytis holistinio požiūrio, apimant aplinkos apsaugą ir atkūrimą, klestėjimą, socialinę lygybę, tvarumą ir konkurencingumą, ir sukurti išsamią sistemą, kuri būtų bendras visų su vandenynais susijusių politikos sričių atskaitos taškas; tikisi, kad būsimas Europos vandenynų paktas taps pavyzdžiu tarptautiniu mastu pritaikant tokį holistinį požiūrį ir užtikrinant nuoseklumą visose su vandenynais susijusiose politikos srityse;

64. mano, kad siekiant pašalinti trūkumus, paspartinti veiksmus ir užtikrinti ilgalaikį vandenynų gyvybingumą, ypač kintant klimato sąlygoms, nedelsiant reikia pritaikyti privalomas pasaulines priemones ir ekosisteminius metodus; pabrėžia, kad tokiomis priemonėmis turėtų būti užtikrinama žmogaus teisių ir mūsų jūrų ekosistemų apsauga; mano, kad visų pirma būtina remti teisingą perėjimą prie tausios žvejybos, kovoti su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba, spręsti invazinių svetimų rūšių skaičiaus didėjimo problemą, didinti skaidrumą jūros gėrybių sektoriuje, užtikrinti smulkiųjų žvejų teisių apsaugą, stiprinti jūros aplinkos apsaugos ir atkūrimo pastangas ir priimti pasaulinę sutartį dėl taršos plastiku; primena, kad ES Gamtos atkūrimo teisės aktas yra viena iš priemonių, kuri padeda ES vykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus atkurti jūrų ir pakrančių ekosistemas;

65. ragina imtis aktyvesnių pasaulinių veiksmų dėl vandenynų rūgštėjimo ir vandenynų šilumos lygio tam, kad būtų išsaugotas vandenyno, kaip svarbiausio anglies dioksido absorbento planetoje, vaidmuo ir apsaugota jūrų gyvybė bei mitybos tinklas;

66. palankiai vertina tai, kad priimta JT Atvirosios jūros sutartis (Susitarimas dėl jūrų biologinės įvairovės nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiuose rajonuose (BBNJ susitarimas)); vis dėlto apgailestauja dėl to, kad kol kas šią sutartį ratifikavo tik viena iš 27 ES valstybių narių; primygtinai ragina visas valstybes nares nedelsiant užbaigti ratifikavimo procesą; ragina visas šalis tęsti darbą dėl JT dialogo dėl vandenyno ir klimato kaitos ir užtikrinti greitą susitarimo įgyvendinimą, be kita ko, sutelkiant lėšas iš ES pasaulinės vandenynų programos; palankiai vertina Komisijos pasiūlymą integruoti JT Atvirosios jūros sutartį į ES teisę;

67. primena apie įsipareigojimą pagal Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategijos 3 tikslą iki 2030 m. užtikrinti veiksmingą bent 30 proc. sausumos ir vidaus vandenų bei jūrų ir pakrančių teritorijų apsaugą, nustatant saugomas teritorijas ir kitas veiksmingas teritorines išsaugojimo priemones; mano, kad reikia dėti daugiau pastangų toliau plečiant jūrų ir pakrančių saugomas teritorijas, kad būtų pasiektas 30 proc. tikslas ir būtų palengvintas jūrų rūšių, buveinių, ekosistemų ir išteklių išsaugojimas ir tvarus valdymas; apgailestauja dėl to, kad ES atsilieka siekdama savo tikslų iki 2030 m. apsaugoti 30 proc. savo jūrų teritorijos;

68. yra sunerimęs dėl didėjančio jūrų taršos lygio, kuris iki 2040 m. gali padvigubėti arba patrigubėti; pabrėžia, kad dažniausiai vandenynai teršiami iš sausumoje esančių šaltinių; ragina imtis griežtesnių priemonių ir paspartinti jų įgyvendinimą tam, kad būtų sustabdyta jūrų tarša tiek ES, tiek tarptautiniu lygmeniu; pabrėžia, kad plastikas sudaro didžiausią, kenksmingiausią ir patvariausią jūrų šiukšlių dalį; apgailestauja dėl to, kad nepavyko susitarti dėl pirmosios pasaulinės teisiškai privalomos priemonės dėl plastiko taršos; primygtinai ragina 2025 m. pratęstų tarpvyriausybinių derybų metu priimti plataus užmojo privalomą pasaulinę sutartį dėl taršos plastiku; remia ES poziciją dėl to, kad galutiniame susitarime būtų numatytas tikslas sumažinti pirminių plastiko polimerų gamybą;

69. pabrėžia, kad svarbu toliau įgyvendinti ES nulinės taršos veiksmų planą, kuriame numatyti svarbūs vandens kokybės gerinimo, atliekų susidarymo mažinimo ir maisto medžiagų praradimo mažinimo tikslai; pažymi, kad tik 37 proc. Europos paviršinių vandenų yra sveikos ekologinės būklės ir kad tarša maistinėmis medžiagomis kasmet kainuoja daugiau kaip 75 mlrd. EUR[1]; be to, pažymi, kad, remiantis 2025 m. nulinės taršos tikslo įgyvendinimo stebėsenos ir perspektyvų ataskaita, tik du nulinės taršos tikslai yra tinkamai įgyvendinami; pabrėžia, kad norint pasiekti 2030 m. nulinės taršos tikslus labai svarbu įgyvendinti aplinkos teisės aktus ir užtikrinti jų vykdymą ir kad reikia imtis papildomų veiksmų; pakartoja savo raginimą Komisijai pasiūlyti nustatyti plataus užmojo 2030 m. ES tikslus tam, kad iki 2050 m. būtų gerokai sumažinti ES medžiagų ir vartojimo pėdsakai ir kad jie atitiktų planetos galimybes, kaip reikalaujama pagal 8-ąją aplinkosaugos veiksmų programą; taip pat pabrėžia, kad reikia panaudoti šiuolaikines technologijas, įskaitant dirbtinį intelektą, taršai stebėti;

70. pabrėžia, kad svarbu taikyti atsargumo principą giliavandenės kasybos klausimais; atsižvelgdamas į tai, pakartoja, kad pritaria tarptautiniam komercinės giliavandenės kasybos eksploatavimo moratoriumui, kol nebus tinkamai išnagrinėtas ir moksliškai ištirtas giliavandenės kasybos poveikis jūrų aplinkai, biologinei įvairovei ir žmonių veiklai jūroje[2];

71. pabrėžia, kad nuolat mažėjant tausiai žuvų populiacijai svarbu sukurti reglamentavimo sistemą, laikantis ekosistemomis grindžiamo požiūrio, taip pat veiksmingas ir skaidrias stebėsenos sistemas, kad būtų skatinama tausi žvejybos praktika ir kovojama su neteisėta,

---

1 https://environment.ec.europa.eu/topics/water/water-wise-eu/polluted-water_en.

2 2024 m. vasario 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Norvegijos neseniai priimto sprendimo tęsti giliavandenę kasybą Arktyje (OL C, C/2024/6333, 2024 11 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6333/oj).

nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba; palankiai vertina PPO susitarimą dėl žuvininkystės subsidijų, nes tai yra svarbus žingsnis siekiant panaikinti žalingas subsidijas, kurios prisideda prie peržvejojimo; ragina to dar nepadariusias PPO nares priduoti savo pritarimo dokumentus, kad susitarimas pradėtų veikti; be to, primygtinai ragina PPO nares palaipsniui atsisakyti aplinkai žalingų jūrų ekonominės veiklos subsidijų, įskaitant žalingas žuvininkystės subsidijas;

72. pripažįsta, kad tausi žvejybos praktika, apimanti bendruomenės dalyvavimą, yra labai svarbi mažinant peržvejojimą ir užtikrinant ilgalaikį jūrų išteklių tvarumą; primena, kad daugelis smulkiąja žvejyba užsiimančių bendruomenių vis dar susiduria su marginalizacija ir nesąžininga konkurencija; pažymi, kad labai svarbu skatinti pakrančių ir salų bendruomenių atsparumą ir mėlynosios ekonomikos potencialą, laikantis ES aplinkos teisės aktų ir tikslų, užtikrinant geriamojo vandens prieinamumą, darnųjį transportą, taisyklėmis grindžiamą žuvininkystę, darnų turizmą, verslumą ir vienodas galimybes gauti paslaugas; ragina Komisiją skatinti tarptautinius tausios žvejybos standartus tam, kad būtų užtikrintos, be kita ko, vienodos sąlygos pasauliniu mastu;

73. ragina ES dar kartą patvirtinti ir sustiprinti savo paramą vandenynų mokslui; ragina skatinti mokslinius tyrimus ir tikslių duomenų sklaidą, taip pat plėtoti geriausią praktiką ir dalytis ja; pabrėžia, kad reikia integruoti vandenynų valdymo politiką ir čiabuvių bei tradicines žinias, mokslo ir bendruomenės dalyvavimą; ragina kurti ir įgyvendinti teritorines valdymo priemones bei kitas tinkamas išsaugojimo priemones;

17-asis DVT. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę

74. ragina ES toliau propaguoti daugiašališkumą ir dirbti jo labui, taip pat imtis pasaulinės lyderystės įgyvendinant DVT ir Darbotvarkę iki 2030 m. bei stiprinant tarptautines sutartis ir susitarimus, pavyzdžiui, Paryžiaus susitarimą, Biologinės įvairovės konvenciją ir regionines išsaugojimo iniciatyvas;

75. pabrėžia, kad esamomis sudėtingomis ir neaiškiomis geopolitinėmis aplinkybėmis ryžtingas atnaujintas įsipareigojimas siekti DVT bus aiškus ženklas partneriams visame pasaulyje ir ES pasaulinių veiksmų parama; yra susirūpinęs dėl to, kad trūksta 4 trln. JAV dolerių investicijų tam, kad būtų pasiekti DVT[1]; pabrėžia, kad ES įsipareigojimas siekti DVT turėtų būti remiamas plataus užmojo finansiniais įsipareigojimais kitoje 2028–2034 m. daugiametėje finansinėje programoje; ragina ES laikytis griežtesnio požiūrio į

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

vystomąjį bendradarbiavimą ir sutelkti bei toliau konstruktyviai bendradarbiauti su kitais tarptautiniais subjektais, stiprinant jų darnaus vystymosi pastangas ir remiant taiką, lyčių lygybę ir žmogaus socialinę raidą;

76. dar kartą patvirtina, kad OPV tebėra labai svarbus viešojo finansavimo šaltinis ir tebėra labai svarbi skurdo mažinimo, nelygybės mažinimo ir pažeidžiamiausių bendruomenių rėmimo, ypač pažeidžiamose, konfliktų paveiktose šalyse ir mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, priemonė;

77. apgailestauja dėl to, kad kelios ES valstybės narės sumažino OPV; ragina visas valstybes nares ir pasaulinius partnerius laikytis savo įsipareigojimų, susijusių su OPV, nes tai pagrindinis jų vystymosi politikos ramstis, ir užtikrinti, kad būtų skiriamas pakankamas finansavimas tam, kad būtų galima įvykdyti įsipareigojimą 0,7 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų skirti OPV ir 0,2 proc. kaip OPV mažiausiai išsivysčiusioms šalims; be to, pabrėžia, kad šiuo metu tik 12 proc. OPV skiriama vaikams, nepaisant to, kad jie sudaro didelę OPV gaunančių šalių gyventojų dalį; ragina pašalinti kliūtis, įskaitant administracinę naštą, tam, kad pagalba būtų teikiama pažeidžiamiausioms bendruomenėms;

78. ragina ES stiprinti savo vaidmenį skatinant prisiimti didesnius finansinius įsipareigojimus dėl vystymosi ir humanitarinės pagalbos tarptautiniu lygmeniu, įskaitant DVT ir Paryžiaus susitarimą, ir visų pirma remti prisitaikymą prie klimato kaitos ir atsparumą klimato kaitai pažeidžiamiausiuose regionuose, įskaitant mažas besivystančias salų valstybes (MBSV) ir mažiausiai išsivysčiusias šalis; taip pat ragina ES užtikrinti, kad daugiašalėse derybose ir pasaulinėse partnerystėse būtų laikomasi klimato finansavimo tikslų; pabrėžia, kad ES ekonominių interesų įgyvendinimas taip pat turėtų apimti stabilių abipusiais interesais grindžiamų partneryščių kūrimą ir kad visos ES išorės politikos kryptys turėtų būti integruotos į platesnę Darbotvarkės iki 2030 m. sistemą, o ES vystymosi politika ir ES OPV naudojimas turėtų ir toliau būti orientuoti į skurdo mažinimą, kaip apibrėžė EBPO Paramos vystymuisi komitetas;

79. pabrėžia, kad būtina skubiai spręsti problemą dėl nepakankamo globaliųjų Pietų šalių atstovavimo pasauliniame valdyme ir skatinti įtraukesnę tarptautinę finansų architektūrą; mano, kad Pietų šalių savitarpio bendradarbiavimas ir triašis bendradarbiavimas yra labai svarbus Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimui;

80. primygtinai pabrėžia, kad JT yra itin svarbus daugiašalės sistemos pagrindas kuriant taikią, sąžiningą, lygią, įtraukią ir taisyklėmis grindžiamą pasaulinę sistemą, kuri veiktų visiems ir nė vieno nepaliktų nuošalyje; atsižvelgdamas į tai, reiškia paramą greitoms ir veiksmingoms JT Saugumo Tarybos reformoms; pabrėžia, kad būtina skubiai peržiūrėti ir reformuoti pasaulinį tarptautinio vystomojo bendradarbiavimo valdymą, ypač po to, kai kelios šalys sumažino

teikiamą pasaulinę pagalbą; pabrėžia, kad tarptautinės finansų sistemos reformos turėtų būti vykdomos dar kartą įsipareigojant siekti daugiašališkumo;

81. atkreipia dėmesį į didžiulę įvairių suinteresuotųjų subjektų partnerysčių svarbą ir prasmingą vietos valdžios, pilietinės visuomenės ir jaunimo bei moterų atstovų dalyvavimą siekiant DVT tikslų, taip pat visapusišką ir veiksmingą čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių dalyvavimą plėtojant pasaulines partnerystes, laikantis JT deklaracijos dėl čiabuvių tautų teisių; pabrėžia, kad būtinos jaunimo vadovaujamos iniciatyvos – ypač globaliuosiuose Pietuose ir klimato kaitos poveikį patiriančiuose regionuose;

82. pripažįsta, kad siekiant įgyvendinti DVT nepaprastai svarbų daugialypį vaidmenį atlieka pilietinės visuomenės organizacijos, vykdydamos vietos lygmeniu inicijuotas, konkrečioms aplinkybėms pritaikytas strategijas, kurios suteikia daugiau galių vietos subjektams ir užtikrina platų ir įtraukų dalyvavimą visais visuomenės lygmenimis; atsižvelgdamas į tai, ragina labiau įtraukti pažeidžiamas bendruomenes į su DVT susijusios politikos rengimą ir stebėseną ir stiprinti bendradarbiavimą, išteklių sutelkimą ir įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą, siekiant darnaus vystymosi tikslų; ragina užtikrinti pilietinės visuomenės dalyvavimą ir pilietinę erdvę, siekiant garantuoti, kad viešosiomis lėšomis nebūtų galima finansuoti represinių režimų; pabrėžia, kad galimybė pasinaudoti struktūriniais fondais yra būtina siekiant užtikrinti veiksmingą pilietinės visuomenės dalyvavimą formuojant politiką;

83. ragina geriau stebėti DVT įgyvendinimą regioniniu ir vietos lygmenimis: be kita ko, teikiant paramą savanoriškoms vietinėms peržiūroms; pabrėžia, kad svarbu didinti patikimų duomenų prieinamumą ir rinkti bei naudoti duomenis, suskirstytus pagal pajamas, amžių, lytį, negalią ir geografinę padėtį; pabrėžia, kad reikia modernizuoti statistiką ir stiprinti pajėgumų stiprinimą duomenų rinkimo srityje globaliųjų Pietų šalyse;

84. ragina ES ir jos valstybes nares remti besivystančių šalių, ypač esančių globaliuosiuose Pietuose, skolų mažinimą ir restruktūrizavimą pasaulio mastu, atsižvelgiant į JT prekybos ir vystymosi principus dėl atsakingo valstybės skolinimo ir skolinimosi skatinimo; taip pat ragina vykdyti visapusiškas pasaulinių finansų įstaigų, įskaitant daugiašalius plėtros bankus, reformas, kad būtų padidintas jų veiksmingumas, nešališkumas ir atsakomybė remiant DVT įgyvendinimą; pabrėžia, kad daugiau dėmesio turėtų būti skiriama esamoms priemonėms ir plėtros bankams, pvz., Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankui;

85. pabrėžia, kad Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“, įskaitant „Global Gateway“ programas, reikia suderinti su DVT, Paryžiaus susitarimu ir žmogaus socialinės raidos rodikliais; ragina labiau įtraukti

Parlamentą ir imtis aktyvesnių veiksmų tikrinant strategijos „Global Gateway“ programas, užtikrinant jų veiksmingumą ir tinkamą įgyvendinimą;

86. primygtinai tvirtina, kad įgyvendinant strategiją „Global Gateway“ reikia laikytis strategiškesnio ir labiau koordinuoto požiūrio, pagal kurį taikomi griežti kriterijai ir darnaus vystymosi tikslai (DVT), Paryžiaus susitarimo tikslai ir pagrindinės ES vertybės, įskaitant žmogaus teises, gerą valdymą, demokratiją, skaidrumą ir aplinkos tvarumą; pripažįsta strategijos „Global Gateway“ potencialą prisidedant prie darnaus vystymosi; pabrėžia, kad jos planavimo procesas turi būti skaidrus ir turi būti sukurti aiškūs poveikio stebėsenos ir vertinimo mechanizmai;

87. pabrėžia, kad turi būti užtikrinama aiškesnė komunikacija apie strategijos „Global Gateway“ projektus, jų koordinavimas ir suderinimas su esama ES vystymosi politika; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad EIB turėtų intensyvinti bendradarbiavimą su kitomis tarptautinėmis finansų įstaigomis ir nacionaliniais plėtros bankais tam, kad būtų kuo labiau padidintas jo intervencijų poveikis ir kartu užtikrinta, kad jo veikla visiškai atitiktų Paryžiaus susitarimo tikslus ir DVT;

88. pakartoja Komisijai ir valstybėms narėms savo tvirtą raginimą stiprinti bendradarbiavimą su partneriais kovojant su organizuotu nusikalstamumu, korupcija, neteisėtais finansiniais srautais, žalinga mokesčių konkurencija, mokesčių vengimu ir slėpimu; ragina sustiprinti bendradarbiavimą su besivystančiomis šalimis mokesčių klausimais, be kita ko, pajėgumų, skaitmeninimo ir jų mokesčių sistemų stiprinimo srityse; palankiai vertina tai, kad pradėtas tarpvyriausybinis procesas siekiant priimti JT mokesčių konvenciją – naują pasaulinę tarptautinio bendradarbiavimo mokesčių srityje sistemą; pabrėžia, kad progresinis apmokestinimas yra nepaprastai svarbus užtikrinant pajamas darniam vystymuisi finansuoti; pritaria G20 valstybių finansų ministrų sprendimui užtikrinti, kad ypač didelės grynosios vertės turto turintys asmenys būtų veiksmingai apmokestinami;

Perspektyvos

89. pakartoja, kad DVT yra vienintelis visuotinai sutartas ir išsamus tikslų rinkinys, kuriuo sprendžiami pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduria tiek išsivysčiusios, tiek besivystančios šalys, ir yra geriausia priemonė pagrindinėms šių iššūkių priežastims šalinti; pabrėžia, kad Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimas priklauso nuo visuotinio bendradarbiavimo ir visų subjektų aktyvesnių ir spartesnių veiksmų; ragina ES padvigubinti pastangas ir imtis lyderystės įgyvendinant tikslus per šiuos penkerius metus iki 2030 m. termino tam, kad būtų paspartinti veiksmai, kuriais siekiama pakeisti neigiamas tendencijas ir užtikrinti, kad ateitis būtų teisingesnė, taikesnė ir tvaresnė visiems;

90. pabrėžia, kad politikos suderinamumas vystymosi labui – tai SESV 208 straipsnyje numatytas privalomas įpareigojimas, kuriuo siekiama integruoti ekonominius, socialinius ir aplinkos darnaus vystymosi aspektus visais politikos formavimo ciklo etapais, siekiant skatinti politikos sričių sąveiką, nustatant ir suderinant galimus kompromisus bei sprendžiant tarptautinio šalutinio ES politikos poveikio problemą;

91. atkreipia dėmesį į DVT teikiamą galimybę skatinti tvarią ir į žmogų orientuotą gerbūvio ekonomiką; pabrėžia, kad būtina laikytis visapusiško požiūrio, kuris užtikrintų ilgalaikį tvarumą ir klestėjimą po 2030 m., atsižvelgiant į įvairių šalių poreikius ir aplinkybes;

92. palankiai vertina Ateities paktą, kuriame įsipareigojama imtis 56 veiksmų tam, kad būtų paspartintas ir finansuojamas darnus vystymasis, užtikrinama, kad technologijos būtų naudingos žmonėms ir planetai, investuojama į jaunimą, remiamos žmogaus teisės ir lyčių lygybė bei pertvarkomas pasaulinis valdymas; ragina per aukščiausiojo lygio susitikimą dėl ateities prisiimtus ir Ateities pakte išdėstytus įsipareigojimus paversti konkrečiais veiksmais ir apčiuopiamais tikslais; primygtinai ragina JT pradėti rengti išsamią strategiją po 2030 m., paremtą bendru įsipareigojimu siekti darnaus vystymosi;

93. palankiai vertina ketvirtosios Tarptautinės vystymosi finansavimo konferencijos Sevilijoje rezultatus, nes tai yra didelės pastangos reformuoti tarptautinę finansų architektūrą, spręsti skolinimosi išlaidų klausimą ir padidinti investicijas, kad būtų panaikintas tvaraus vystymosi finansavimo trūkumas;

94. ragina parengti įgyvendinimo planus, kuriuose būtų nustatyti konkretūs DVT įgyvendinimo terminai iki 2030 m. ir vėlesni plataus užmojo tikslai; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją rodyti pavyzdį ir parengti išsamią strategiją su struktūriniu DVT įgyvendinimo planu, kuriame būtų nustatyti aiškūs ir konkretūs tikslai; be to, ragina, kad kita ES daugiametė finansinė programa visiškai atitiktų DVT;

95. palankiai vertina pirmąją savanorišką ES DVT įgyvendinimo peržiūrą 2023 m.; mano, kad jos išvados gali būti tvirtas pagrindas visapusiškai ES DVT strategijai – ji turėtų apimti atnaujintą stebėsenos sistemą, kuria būtų atsižvelgiama į ES vidaus ir išorės poveikį DVT įgyvendinimo procesui; primygtinai tvirtina, kad tokios peržiūros turėtų tapti įprastomis ir kad į jų išvadas turėtų būti atsižvelgta rengiant Komisijos pasiūlymus;

96. mano, kad pažanga įgyvendinant DVT turėtų būti matoma ir padėti pagrindus geriausios DVT įgyvendinimo praktikos formavimui; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į Pasauliniu skaitmeniniu susitarimu paremto įtraukaus skaitmeninimo (be kita ko, DI srityje) svarbą; palankiai vertina 2025 m. Žmogaus socialinės raidos ataskaitą, kurioje daugiausia dėmesio skiriama šiam klausimui;

°

° °

97. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui ir Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos pirmininkui.